28ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7542 10 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1911

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

23 Février 1911 28me année N. 7542

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ԶԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ

Կ. Պոլիս Գալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

Ազգին Օրգանը

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درغلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՎԱՆՔԸ ՀԻՄՆՈՎԻՆ ԲԱՐԵԿԱՐԳԵԼՈՒ ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԸ

Երուսաղէմի խնդիր . . . ։ Օ՜ի . . ասեն գուցէ Արեւելքի յարգոյ ընթերցողները, նոքա՛ն հրապարակ ելաւ այդ զզուելի խնդիրը, կրկին մեր գրչութիւնները պիտի արգուկեն ու զզուեցնեն. ինչպիսի խնդիր է այդ որ երբեք չի լուծուիր։ Ազգին սա կենսական խնդիրներուն մէջ ի՞նչ տաղկալի հարց է այդ որ երեւան եկաւ նորէն։ Բայց, պարոններ, բարի եղէք լուրջ կերպով զբաղելու այդ խնդրով և ձեր կազմած տարօրինակ գաղափարները մէկ կողմ ծրարելով՝ ջերմագէս հետաքրքրուեցէք, որովհետեւ ան իր սացած ներկայ հանգամանքով թորունկ հոգեբանութիւն մը կը մատնանշէ, և այն ուղին որով ընթացան, շատ պերճախօս փաստ մըն է թէ ինչ արժած են այսքան ծախքերը, որոնք եղան վանքը բարեկարգելու համար։ Այս ծանօթ հարցին մասին ուրիշ առիթիւ խօսած ենք, սակայն որովհետեւ այժմ իր կատարեալ հաստատութեան մէջ է, աւելորդ չենք նկատեր կրկին մէկ քանի դիտողութիւն մը չօշափել, թելադրուելով մեր փորձառութենէն։ Մեր կարծիքով այդ խնդիրը այսպէս պէտք է ձեւաւորանել.

Ա. Ազգը կ՚ուզէ Ս. Տեղիքը պաշտպանել։

Բ. Ազգը կը սպասէ՞ որ Երուսաղէմը գրական կեդրոն մը ըլլայ։

Ահա այս հարցերուն լուծումէն կախում ունի վանքին բարեկարգութիւնը, թէ ինչպէս՝

Ա. Նախ պէտք է ծանօթացնել ազգային վարիչներուն Երուսաղէմի բացառիկ հանգամանքները, որոնք միայն ծանօթ են հոն այցելողներուն ու ականատեսներուն։ Ամէն ոք լսած է թէ հոն Հայերը ընդհանուր ազգերու, այսինքն Լատինաց, Յունաց, Ռուսաց եւն. շարքերուն մէջ նշանաւոր և նախանձելի դիրք մը գրաւած են, թէ Հայերը Ս. տեղերու մէջ համահաւասար իրաւունքներու տէր են, թէ Հայոց հանդէսները միւսներն պերճանքն ու փայլն ունին, թէ Հայոց դիրքը Եւրոպացիներու առջեւ խիստ բարձր է և նշանակելի, թէ աւելի և բուրվառի համար ահագին արիւնահեղութիւններ սեղի կ՚ունենան, սակայն ոչ ոք անդրադարձում մը չէ բրած դէպի ատոնց ներքին կողմը, դէպի ատոնց գրական օգուտը. հոն սակայն կարծուածէն աւելի լուսաբանուելիք հարցեր կան և որոնց մանրամասնութիւնը միայն պիտի երաշխաւորէր խնդրին հիմնական լուծումը. այդ տեսակէտէն մեկնելով մենք հարցը դրինք այս հողին վրայ թէ Ազգը պէտք ունի՞ Ս. տեղերու։

Ի՞նչ են սա աւելի կամ բուրվառի կռիւները որոնք ըստ երեւոյթին յոյժ զաւեշտական և զարմանալի են իսկապէս. զարգացման որոշ մակարդակի մը վրայ գտնուող ժողովուրդ մը երբեք չպիտի հանդուրժէր այսպիսի այլանդակ ու քաղաքակրթութիւնը արհամարող երեւոյթներու, սակայն ատոնք իրենց ինքնութեան, իրենց ներքին նշանակութեան մէջ աւելի և բուրվառի անիմաստ հարցեր ըլլալէ աւելի իրական խոշոր նշանակութիւն ունեցող խնդիրներ են, երբ նկատենք որ Հայերը կամ Յոյները միմիայն իրենց սեփականութիւնը եղող մասերը ազելու իրաւունք ունին։

Քանի որ աւելին է որ կ՚որոշէ սահմանագծերը, հետեւաբար երկուստեք հանդէս կուգան իրենց իրաւունքներուն տէրը կանգնելու, իրենց այժն ու զօրութիւնը ցոյց տալու սարսափելի թափով մը, քան թէ դիզուած փոշիները մաքրելու։

Այդ իրաւունքները ձեռք բերելու համար ահագին զոհողութիւններ եղած են անոնց և պաշտպանութեան համար թանկագին կեանքեր զոհ գացած են։ Հոն միշտ ճգտում մը կայ ուրիշինը գրաւելու, հետեւաբար վեճերն ալ անպակասեն. միաբանութիւնը՝ իբրեւ սահմանագլխի պահակազօրք դիրքեր ցերեկ անքուն պարտաւոր է հսկելու և մէկ վայրկեանի մը բացակայութիւնը ահագին վնասներու դուռ կը բանայ ու բազմաթիւ իրաւունքներ կը կորսուին։

Նշանակելի կէտ մըն ալ կայ, զոր պէտք է լուսաբանել այս առթիւ։ Ընդհանրապէս այն կարծիքը կը տիրէ թէ Երուսաղէմի Միաբանութիւնը նախանձելի վիճակ մը ունի, շռայլ կեանք մը կ՚անցնէ. մէկ խօսքով հիւսուրց Պաղեստինն է, ուրկէց կը հոսին մեզը ու կաթը։ Սակայն մենք որ մօտէն ծանօթ ենք անոնց ապրելակերպին, բոլորովին հակառակը տեսած ենք, համեստ և կարելի է ըսել խեղճ կեանք մը, ուրիշ ոչինչ. իսկ եթէ մէկ քանիներ շնորհիւ իրենց ձեռք բերած առանձնաշնորհեալ դիրքերուն, կրցած են գումար մը հաւաքել, ատոնք իրրեւ բացառութիւն, քիչ մը բարեկեցիկ կ՚ապրին։ Որպէս զի ըսածիս ճշմարտութիւնը ապացուցանեմ, դիմենք փաստին։ Ահա շաբաթական ճաշացուցակը որ գրեթէ ամբողջ տարին կը կրկնուի.

Կիր. առաւ.	խաշլամա	(աման մը)
»	իրիկուն	մսեղէն »
Բօ. առաւ.	չոր բան	»
»	իրիկուն	մսեղէն »
Դօ. առաւ.	խաշլամա	»
»	իրիկուն	մսեղէն »
Դօ. առաւ.	ոսպէ ապուր	»
»	իրիկուն	Քասուլեա »
Նօ. առաւ.	պարզ կեռակուր	»
»	իրիկուն	տօլմա »
Ուր. առաւ.	ոսպէ ապուր	»
»	իրիկուն	Քասուլեա »
Շբ. առաւ.	մահմանա	»
»	իրիկուն	մածունով փիլավ

Այս ուտիք օրերու կերակուրն է, ապա սա շաբաթական և մեծ պահքի ուտելիքը ուշադրակի անտանելի է. երեւակայեցէք շաբունակ հիմնաւորով բանջարեղէն, այսինքն կառարեալ ճգնաւորի կեանք։

Հաւատացէք որ խղճալի է անոնց կեանքը. ցուրտին սառ քարերու վրայ կէս գիշերին աչքերը կիսախուփ, գալկացած, Քրիստոսի գերեզմանին շուրջը անոնք այդ սնունդով ժամերը անընդհատ կը պտտան ու կ՚երգեն։ Կատարեալ զինուորական կեանք։ Իրենց մասին կազմուած այն կարծիքը որով իբր թէ իրենցմէ ամէն մէկը հազարներ գրպած է, ուրիշ բանի արդիւնք չէ եթէ ոչ զիրար վարկաբեկելու և այս կամ այն պաշտօնին հասնելու միջոցներու դործադրութիւնը, որովհետեւ ժողովուրդը ինքնաբերաբար անոնց ճոխ (՝) կեանքը տեսնելով չքնաղատեց, կամ ազմուկ չարձրացուց, ինչ որ նշան մըն է այնպիսի աչքառու երեւոյթի մը բացակայութեան։ Իրենք միաբաններն էին որ իրենց անհարկի չափազանցութիւններով, չափազանցութիւններ որոնք յաւուրց են ընդհանրապէս ազգ կարդին, կազմել տուին իրենց մասին յոյժ տարօրինակ կարծիքներ։ Այսոր կան վարդապետներ որոնք դուցէ ունենան 100–200 ոսկի, սակայն երբ նկատենք թէ ի՞նչպիսի պայմաններու մէջ հաւաքուած է այդ գումարը, այն ատեն հասկնալի կ՚ըլլայ որ այդ պարզապէս իր կեանքէն զրկումի մը արդիւնք է։ 40 տարիներու ընթացքին, ամսական (տարին մէկ անգամ կարգը կուգայ) ժամարար երթալով 150 ղրշ. կ՚առնեն, և կամ մէկ երկու անգամ Ս. տեղեաց տեսուչ ըլլալով, խնայողութեամբ աւելցուցեր է։ Ո՛չ միայն արդարանալի է, այլ միւնոյն ատեն արգահատելի, որովհետեւ ապագայի տխուր հեռանկարն է զինքը այդ զրկումին մղողը։ Եթէ ծերանայ ինչ պիտի ընէ. ահա այս հարցումն է որով մտատանջումի մէջ կ՚ինայ, և իսկապէս ծերութեան օրերուն այդ դրամի տարեկան տասը ոսկի տոկոսը իրեն համար զօրաւոր նեցուկ մըն է և մխիթարական մը։ Արդէն յայտնի է որ մահէն ետքը այդ դրամը վանքին սեփականութիւն կը դառնայ։ Ահա համառօտակի անոնց մեծամասնութեան կեանքը։ Այժմ անցնինք իրենց պարտականութիւնները անթերի կը կատարեն։ Եթէ իմ դրած հարցի պատասխանը դրական է, այսինքն եթէ Ս. Տեղիքը պէտք են ազգին, նոյնպէս և դրական է պատասխանը վերոյիշեալ հարցին, այսինքն թէ կատարած են իրենց պարտականութիւնը լրիւ։ Ան անձնուիրութեամբ պաշտպանած է Ս. Տեղիքը ամէն վտանգի առջեւ, տուած է իր կեանքը երբ հարկը պահանջած է, մոռցած է և կը մոռնայ իր ներքին երկպառակումներն ու անձնական հաշիւները և միահաղոյն կը փարի գործին, ելլ խնդիրը Ս. Տեղեաց չուրջը կը դառնայ, և այս հոգեբանութիւնը խորապէս և ուժգնապէս տիրած է Միաբանութեան մէջ։

Այդ ըմբռնումը այնքան զօրեղ է որ կարծէք պարծանք մըն է Ս. Տեղեաց մէջ կռուի ատեն վիրաւորուիլը։ Սակայն ասկէ աւելի նշանաւոր յաւակութիւն մը ունի այդ Միաբանութիւնը, այն է իրեն յանձնուած աւանդը անեղծ և անայլայլ պահել, յաջորդին յանձնել անպէս ինչպէս որ իրեն յանձնուած էր։ Աւելի քան գնահատելի երեւոյթ մըն է, որ յատուկ է Միաբանութեան։ Եթէ երբեք երբեմն մատանիներ ու դորդեր կը պակսին, ատոր պատճառը Պարիսիարքարան մտած նուէրներու անքննիրոյ վիճակն է, որուն առաջը առնել անչուչա չատ դիւրին պիտի ըլլայ։ Լատիններուն և Յոյներուն մշտակայ էնթրիկներէն միշտ յաղթական դուրս եկած են Հայերը, միշտ ցոյց տուած են իրենց կորովը ընդդէմ պիղծ կաշառքին։ Ս. Յակոբանց Միաբանութիւնը այնքան հաւատարիմ է իր կոչման որ բացարձակապէս անկաշառ մնացած է, չէ շրջած լատին ոսկիներու փայլէն. հակառակ պարագային շատ հեշտ պիտի ըլլար պատկեր կախելու մը փոխարէն ստանալ 100 ոսկի։ Ուստի, հակառակ իր բաներացուցած մանուածապատ էնթրիկներուն, հակա ակ իր շռայլած դրամներուն, դեռ անանձնական դիրք մը ունի հոն։ Եւ այս անձնուէր պաշտպանութիւնը կը կատարուի այն ատեն, երբ ամբողջ մարդկութիւնը կը մրափէ Մորփէոսի քնքոյշ գրկին մէջ, և ասիկա կ՚ըլլայ այնպիսի վայրերու մէջ, ուր մոլեռանդուած ցուրտին ու խոնաւութեան, անհանդուրժելի կը դարձնեն կեանքը։ Ս. Յարութիւն, Ամասիոյ ծածին և Ս. Ծնունդ ամէն գիշեր պատարագ կայ, պատարագ փոսերու, ապականուած ոլորդներու, նեղ և անձուկ վայրերու մէջ։ Եւ եկեղեցական արարողութիւններն ալ ամբողջովին պաշտօնական ձեւակերպութիւններ են, վաղուց կորսնցուցած իրենց հոգեկան վսեմ նշանակութիւնը, իսկ այդ պաշտամունքը կը կատարուի Ս. Յակոբանց փառաւոր վանքին մէջ։

Այժմ անցնինք իմ դրած հարցի լուսաբանութեան. կրնանք ծախել Ս. Տեղիքը և թէ՞ որը աւելի շահաւէտ է, ծախելը թէ պահելը, այսինքն լքեցնել թէ չլքեցնել։ Մեր կարծիքով ծախելու գաղափարը ներշնչողը եղաւ ինքը Միաբանութիւնը, իր անհեռատեսութեամբը, որովհետեւ անոնք որ այդ առաջարկին կողմնակից են, բացարձակապէս անծանօթ են Երուսաղէմի բացառիկ և ինքնուրոյն հանգամանքին, որուն մասին ակնարկ ըլլալը, սակայն, կ՚երաշխաւորէ հարցին հիմնական և էական լուծումը։ Մինչեւ հիմա մեր ազգ. ղեկավարիչները անծանօթ մնացած են այդ հանգամանքին, չեն կարողացած իրենց մասը բուն վերքին վրայ դնել, ներարկում մը երբեք չէ եղած, ոնոբէնութիւնները միշտ երեւութական եղած են։ Ուրեմն գանք այդ հարցին։

ԴԵՂԱՑՈՒՆԻ

ՏԱՐՕՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

Մուշ, 18 յուն.

Շուրջ երեք տարի է իվեր է որ գիւղացին տեսած չէր անոր սիլուէթը, որ քառասուդ դարէ ի վեր իր տունը քանդեց և իր հրատարակութիւնը ծեռ։ Ի՞նչ անցաւ դարձաւ չեմ գիտեր, հիմա ան գիւղի մէջ կը գտնուի և գիւղացին դրանը առջեւը առ՚ը կ՚ըսէ, առ՚ը քու վաստակդ և կամ հոգիդ, ցոյց տալով մարակը, և ահա կը բարձրանայ ձայնը հարստահարուողին ու թալանուողին թէ, ոստիկանները մեզի կը ծեծեն, կը հայհոյեն և կը խոչտանգեն։ Արձագանկը Զեյտուրի Վարդենէս գիւղէն կ՚ուգայ։ Կարապետ ու Յարութիւն տունն քանդանները, Յարութիւն վարժապետը, Աղոյեան Խաչիկը և Աւէտեան Պետրոսը դեկտ. 20 թիւով կը գրեն Հայոց Առաջնորդարանին. «Ամբարի փոխադրութեան համար երեք օրէ ի վեր Սուպպոր Մէհմէտ էֆ. անուն յիսնապետը 20–23 ոստիկան զինուորներով գիւղիս մէջ դադարելով ամէն տեսակ բռնութիւններ կը գործէ, գիւղացիներու կէսը ոտակալին գացած են, իսկ մնացեալ կէսը անտառի մը մէջ բանտարկուած են. ծեծ, հոյհոյութիւն, թուք և մուր անպակաս են և ճիշդ բռնակալութեան օրով եղած ամենասարսափելի արարքները կը կիրարկուին։ Զապիթը յայտարարեց ոստիկաններուն թէ ես պատասխանատու եմ, ամէն ինչ ընելու ազատ էք։ Սրբազան հայր, ամբողջ աշխարհ հասկցաւ որ մեզի դատաւոր չմնաց։ Հիւանդութեան երեսէն բոլորը սատկեցան և եթէ մէկ քանի հատ ալ մնացեր են, հիւանդութենէ նոր ելած են և բաներ չեն կրնար քաշել...» եւայլն։ Ապա կ՚աւելցնէին. «Մեր ներկայ վիճակը կառավարութեան ներկայացուցէք և դատարանը ինչ ծախք կամ տուգանք որոշէ պատրաստ ենք վճարելու։»

Եպարխոսներ Սրբազանը այդ գրութիւնը առնելուն պէս, հեռաւեալ հեռագիրը քաշեց Բաղէշի կուսակալին. «Վարդենիսի քահանաները և Քիխսէ ճեմիլիքին կը բողոքեն թէ, ժանտարմա միւլազիմը Մէհմէտ էֆէնի 20 ժանտարմաներով գիւղը լեցուցեր է և միլիցիմ պէյերու և աղաներու հոգեյանալու համար, գիւղացիները ծեծելով, սիւնի կապելով բանտարկելով, օրէնքի ու խաչի հայհոյելով թիթիպատի իրական տեսարանը կը ներկայացնէ, մինչդեռ գիւղին անասուններու մեծագոյն մասը քիլեճ եղած է, մնացածներն ալ հիւանդութենէ նոր ելած, աշխատութեան չդիմանար. վատահ եմ թէ Ձեր վեհութիւնը ժանտարմաներու այդ անկանոնութիւնը պատժել կուտայ և գիւղացին կազատէ միլիցիամէներուն ճանկերէն։»

Մինչ Տարօնի Առաջնորդի բողոքարարն հեռագիրը կուսակալին չհասած, ամսոյս 5 թուով կրկին գրութիւն մը ստացեալ գիւղի բէս մէհլիսի՝ Յարութիւն Յովհաննէսեանի, Յարդին Պետրոսեանի, Գէորգ Նատոյեանի և Գասպարի ստորագրութեամբ կը հասնի Մշոյ Առաջնորդարան և կը յայտնէ. «Ցառանորդական տուրքի փոխադրութեան համար, գիւղիս մէջ սարսափելի ծեծուծղներէն Մէհիք Յարդինեան անուն անձը 10 օր անիզոնոյ ծառայելէ վերջ, երէկ ամսոյս 4ին (յուն.) մահացաւ։ Ս. Հա՛յր, արդէն կանխաւ Ձեր Սրբազնութեան յայտնած էինք հոս եկող հարիւրապետին և իր հետ եղող ոստիկաններուն արարքները։ Ահա հետեւանքն ալ...» Գիւղացիները իրենց միւսներին ալ լուր ուղարկած էին, որ փութանակի տեղւոյն կառավարութեան լուր տալով, խնդրած էր պաշտօնեաներու առաքումը, դիմադրելու և քննութիւն կատարելու համար. այս հարցաքննիչ պաշտօնեաները և պէլէճիէի բժիշկի վերադարձին, անձամբ տեսնուեցաւ այս վերջնոյն հետ, որ կ՚ըսէր։ «Մեղքը ոչ թէ 10 օր, այլ 18 օր հիւանդութիւն քաշելէ յետոյ մեռեր է, բայց մահը ծեծէ առաջ չէ եկեր, այլ թագաւորէ, օրաս հետքերը կ՚երեւէին ամբողջի վրայ, բայց ասով հանդերձ ծեծի նշաններ ալ կային ձախ ուսի վրայ։» Հասարակութեան դատաստանին կը թողունք, հասկնալու համար թէ, մարդ մը երբ 18 օր ծեծի նշաններ կը կրէ իր վերայ, օրքան ծեծ կերած է. մեր ըսածները գրով արձանանալու մէկու մը ալ գրած է բժիշկը և բռած է եղեր որ իր տեղեկագիրն ալ սոյն իմաստով մատուցած է կառավարութեան։ Ինծի կը թուի որ յարգելի բժիշկի այս անկեղծ խոստովանութենէն կասկածելով տեղական կառավարութիւնը, ուզեր է զինուորական բժիշկ մըն ալ անոր ընկեր տալ, որպէսզի ան ալ պարագայի մէջ իր հաւլոյն չի դար որ բժիշկը խոստովանի թէ, ծեծի նշան ալ գտնուեր է մեռնողի վրայ և ասով ոստիկաններ յանցաւոր պիտի ըլլան։ Եթէ իր ուղած մարդը ըլլար, այդքան բան ալ չպիտի ընէր։ Կառավարութիւնը պիտի աշխատի գիւղացիները միշտ կասկածելի ցոյց տալ դատարանի աչքին, ոստիկանները ազատելու համար և դաս տալու գիւղացիներուն որ անգամ մըն ալ այդ տեսակ խալթ չընեն ոստիկաններու դէմ։ Ներսէս Սրբազան հեռագիր մըն ալ այսօր քաշեց Բաղէշի կուսակալին, յայտնելով թէ. «Մէհիք Յարդինեան անուն անձը զոր ամբարի փոխադրութեան ժամանակ ոստիկաններ ծեծեցին՝ մեռեր է։»

Երբ մէկ կողմէ ոստիկանները նէարուլլան ազատելու նման ապրուկ մը միլքի զիմներու չանուն համար, այս ու այն գիւղի մէջ ժողովուրդին նեղութիւն կուտան, միւս կողմէ տեղական կառավարութիւնը կամ լաւ ելա է ըսել մուհասէպկի էֆէնին անոնց գործ տեսնելու համար, ձեռք զարկած է 300-326 տարուայ պէսէլէթի, թէլէթիի, էմլաքի տուրքերու ապահիներու տամարներ ձեռք բերելու, գանձման սկսելու համար. բոլոր գիւղերու ըէս մէհլիսները, քեսթիպները հոս կեցուցեր է և խստիւ կը պահանջէ որ իրեն յանձնեն 25 տարուայ յետնեալ տուրքերու տամարները, առանց սպասելու հարկեալ անոնց ապրանքին թէ, երեսուն տարուան զուլումը մեր ուսը քաշեր է, մեր տամարները հրոյ ճարակ եղեր են, մեր ընկալագրերը թալաներ տարեր են, մենք տուեր ենք մէկի փոխարէն տաս ու քսան դրշ. առեր են՝ մեզի ընկալագիր չեն տուեր, առեր են անտուին մալ չեն ըներ են. են.։ Ամբողջ Մշոյ գաւառէն 14,000,000 դրշ. կամ 140000 ոսկի լեռնեալ տուրք կ՚ուզէ կառավարութիւնը։ Ամէն խստութիւն իր գործ դընելով կարճ ժամանակէն գանձման պիտի ձեռնարկէ, այդ հսկայ գումարը ձեռք բերելու համար Տարօնի քոր ու քանդ ալ չնարեն։ Կը թուի որ դարձեալ հայ ժողովուրդը պանդխտութեան ճամբան պիտի բռնէ, որովհետեւ եթէ մէկ մէջ ժողովի դրսեր է իր տարուան համար, վաղը հարկահաւաքները ձեռքէն կ՚առնեն, աղքատութեան մատնելով զայն։

Հիմակուընէ տեսնալ ամէն միջոց ձեռք առեր է տեղական կառավարութիւնը, լռեցնելու համար Հայի ձայնն ու բողոքը։ Այն գիւղացիները, որոնք քանի մը չաբաթ առաջ քաղաքս ժողովուած էին, հաւաքաբար հեռագիր մը քաշելու կերպ. կառավարութեան ամպեայի տուրքի համար, թէ երեք տարուայ տուրքը մէկ անգամէն պահանջելու եղեր է կառավարութիւնը։ 60ը անցած ծերերէն, կալերէն, պանդուխտներէն ամբեայի տուրք կ՚ուզէ, հիմա հեռագիր տարաբդրողները կառավարատուն հրաւիրելով կը հարցաքննէ։ Կառավարութեան արդի ընթացքը մեզի կը յիշեցնէ նախորդը։ 1904 փետր. 26ին երբ ռոճկականներ, զինուորներ և մոլեռանդ թուրք խուժանը կ՚աւարէր Յունան գիւղը թալանելով, առեւանգելով, բռնաբարելով և սպաննելով, կառավարութիւնը կը հեռագրէր Համիտին պատրաստ չէ, թէ բան մը պատահած չէ, իսկ երբ գառատական վարչութեան որոշման վրայ, Դիւէ վրդ. կը հեռագրէր տեղի ունեցած խժդժութիւնը, Սուլթան Համիտ Հայոց բողոքի ձայնն զայրացած, կը հեռագրէր Մշոյ կառավարութեան դատի ենթարկել Մշոյ Առաջնորդը և վարչութեան անդամները իրենց ճշմարտասուութեան համար։ Նոյն բանն չէ, երբ երկրի պաշտաւոր ժողովուրդը իր ցաւերը բողոքելու կ՚ելլէ՝ քննութեան տակ կ՚առնեն։

Դժբախտաբարութիւն մըն ալ տարեսոյ երրաստաշունչ ձմեռը կարելի է համարել։ Նոյեմբեր 15էն սկսեալ, երկուքուկէս ամիս ժամանակամիջոցին ջերմաչափը դէրլէնի վար 26, 24 և 23 աստիճանէն ցիգ մը իսկ բրած չէ վեր բարձրանալու, միայն նոյեմբերի 15էն 20 քանիներորդ աստիճանի վրայ գտնուեցաւ ջերմաչափը. անկէ ետքը չարունակաբար 23-26 աստիճանի մէջ երերաց, յուրաքանչիւրը այնքան սառակացած է որ ճամբորդութիւնը դիւղէն քաղաք, քաղաքէն գիւղ՝ անկարելի դարձած է։ Վերի Թաղին մէջ ցուրտին 1–2 ազբիւր սառեր է, չնայելով որ նուրի խողովակները $1\frac{1}{2}$–2 մետր խորութեամբ հողի տակէն կ՚անցնին։ Սմիսէ մը ի վեր ջաղացքները բոլորովին անգործ են։ Ժողովուրդը կը լուսար թէ այս անասնելի ցուրտը, որ իր նախընթացը ունեցած չէ Տարօնի մէջ, ինչպէս կը հաւատան ծերերը և փորձառու անձերը, քաշելէ յետոյ, ձմեռը թեթեւ պիտի անցնի, բայց ո՜չ, խաբուած էր օդի խարտոցիկ երեւոյթն յունուար 1էն սկսեալ ձիւնը ամէն կողմ պատանքած է և դարձի մէջ գրեթէ 33 35 ասանիմեդր թանձրութեամբ ձիւն կը գտնուի։

Քանի մը օրէ ի վեր այստեղ կը գտնուի Բաղէշի մէջթուլցին Միքիթի դատ Բէշիր էֆէնտի, որ բնիկ Մշեցի բայց իր կեանքը են չատ տառապած երկարատեւ Թուրքերու նման աքսորանքներու մէջ անցուցած է։ Երկու օր առաջ այցելեց Հայոց Առաջնորդարան և մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Խարխանեան Սրբազանի հետ։ Ցառաջ կը կրկնէր. «օրէնքի գործադրութեամբ միայն կարելի կ՚ըլլայ այս տառապած ժողովրդեան ճակատը կարել։» բարեհամբոյր Թուրք մը կ՚երեւէր և կը հեռաքրքրուէր Հայ ժողովրդեան ցաւերով։

ՏԱՐՕՆՑԻ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՀՈՂԱՑԻՆ ԳՐԱՒՄԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ

Ամենապատիւ
Տ. Տ. Եղիսէ Սրբազան Արք. Ցպս. Դուրեան
Պատրիարք Թուրքիոյ Հայոց եւ Նախագահ
Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան

Ամեն. Սրբազան Հայր,

Մասնաւորաց ու Ազգային Հասարակութեանց տեսական հոդերուն և ստացուածոց գրաւման խնդրոյ նկատմամբ՝ Պատ. Բաղաքական Ժողովոյդ կոչմանէ 16 Նոյ. Թուականի պաշտօնագրով կարգեալ Յանձնաժողովս բազմիցս գումարելով ի նկատ առաս Պարտաւորագրանիդ կոչմանէ այն պահուն մեզ յանձնուած, և յետ այնու հետզհետէ հասած գրերն ու ցուցակներն և բառին բովանդակ նշանակութեամբ չաւարած է այս ծանրամեծ ցաւին հանդէպ...։ Կարծես ուխտ մը կայ Հայն հողազուրկ և տարուկ ընել ամէնուրեք, և արդէն չատ տեղեր հասած են այս նպատակին։ Ո՛չ միայն ապօրէն ու խարդախ միջոցներով ու բռնութեամբ գրաւած են մասնաւորաց և ազգայնոց հողերը, այլ և ինչ ինչ տեղեր գրաւած են Հայոց տաճարն և չէնքերը, ու Զէրքէզներու և Քուրդերու տուած են զանոնք, և նոյն իսկ ինչ ինչ գիւղերու բնակիչք ամբողջութեամբ բռնի վտնուած են իրենց հայրենի բոյներէն ու տասանդական եղած են։ Սրբավայրերն խնայուած չեն, երբեմն տեղերու եկեղեցիներ և վանքեր ալ գրաւուած են և կան իսկ որ քանդուած են իսպառ...։ Իրաց այս վիճակին հանդէպ Յանձնաժողովս չդիտէ կառավարատուն հրաւիրելով կը հարցաքննէ։ Կառավարութեան արդի ընթացքը մեզի կը յիշեցնէ նախորդը։ 1904 փետր. 26ին երբ ռոճկականներ, զինուորներ և մոլեռանդ թուրք խուժանը կ՚աւարէր Յունան գիւղը թալանելով, առեւանգելով, բռնաբարելով և սպաննելով, կառավարութիւնը կը հեռագրէր Համիտին պատրաստ չէ, թէ բան մը պատահած չէ, իսկ երբ գառատական վարչութեան որոշման վրայ, Դիւէ վրդ. կը հեռագրէր տեղի ունեցած խժդժութիւնը, Սուլթան Համիտ Հայոց բողոքի ձայնն զայրացած, կը հեռագրէր Մշոյ կառավարութեան դատի ենթարկել Մշոյ Առաջնորդը և վարչութեան անդամները իրենց ճշմարտասուութեան համար։ Նոյն բանն չէ, երբ երկրի պաշտաւոր ժողովուրդը իր ցաւերը բողոքելու կ՚ելլէ՝ քննութեան տակ կ՚առնեն։

Դժբախտաբարութիւն մըն ալ տարեսոյ երրաստաշունչ ձմեռը կարելի է համարել։ Նոյեմբեր 15էն սկսեալ, երկուքուկէս ամիս ժամանակամիջոցին ջերմաչափը դէրլէնի վար 26, 24 և 23 աստիճանէն ցիգ մը իսկ բրած չէ վեր բարձրանալու, միայն նոյեմբերի 15էն 20 քանիներորդ աստիճանի վրայ գտնուեցաւ ջերմաչափը. անկէ ետքը չարունակաբար 23–26 աստիճանի մէջ երերաց, յուրաքանչիւրը այնքան սառակացած է որ ճամբորդութիւնը դիւղէն քաղաք, քաղաքէն գիւղ՝ անկարելի դարձած է։ Վերի Թաղին մէջ ցուրտին 1–2 ազբիւր սառեր է, չնայելով որ նուրի խողովակները $1\frac{1}{2}$–2 մետր խորութեամբ հողի տակէն կ՚անցնին։ Սմիսէ մը ի վեր ջաղացքները բոլորովին անգործ են։ Ժողովուրդը կը լուսար թէ այս անասնելի ցուրտը, որ իր նախընթացը ունեցած չէ Տարօնի մէջ, ինչպէս կը հաւատան ծերերը և փորձառու անձերը, քաշելէ յետոյ, ձմեռը թեթեւ պիտի անցնի, բայց ո՜չ, խաբուած էր օդի խարտոցիկ երեւոյթն յունուար 1էն սկսեալ ձիւնը ամէն կողմ պատանքած է և դարձի մէջ գրեթէ 33 35 սանթիմեդր թանձրութեամբ ձիւն կը գտնուի։

Քանի մը օրէ ի վեր այստեղ կը գտնուի Բաղէշի մէջթուլցին Միքիթի դատ Բէշիր էֆէնտի, որ բնիկ Մշեցի բայց իր կեանքը են չատ տառապած երկարատեւ Թուրքերու նման աքսորանքներու մէջ անցուցած է։ Երկու օր առաջ այցելեց Հայոց Առաջնորդարան և մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Խարխանեան Սրբազանի հետ։ Ցառաջ կը կրկնէր. «օրէնքի գործադրութեամբ միայն կարելի կ՚ըլլայ այս տառապած ժողովրդեան ճակատը կարել։» բարեհամբոյր Թուրք մը կ՚երեւէր և կը հեռաքրքրուէր Հայ ժողովրդեան ցաւերով։

ՏԱՐՕՆՑԻ

ինչ ընել և ինչ առաջարկել պատկ. Ժողովոյդ։ Ուստի և խոնարհութիւն համարեց դրկանքներու դատակարգումն ներկայացնել Ձեզ ըստ յեռագային և առ այդ ձեր օրշման ենթարկել բռնուելիք ուղղութիւնն.

1.—Տուրքի փոխարէն կառավարութեան կողմանէ չնչին գնով ծախուած հողեր։

2.—Պարտուց փոխարէն երկրագործական Դրամատան կողմանէ ժամն գնով ծախուած հողեր։

3.—Մասնաւորաց փոքր պարտուց փոխարէն արժէքաւոր հողեր դատարանով [illegible]։

4.—Կեղծ պահանջատէրեր՝ որ սուտ վկաներով իբր թէ հաստատելով իրենց պահանջին, դատարանով գրաւուած հողեր։

5.— Ի փոխարէն փոքր պարտքերու և բանի Ֆեռաղով գրաւեալ հողեր։

6.—Ի փոխարէն փոքր պարտուց, առանց դատարանի պարտապանջոց կողմանէ գրաւեալ հողեր (առանց Ֆեռաղի)։

7.—Դաղթող Հայերուն հողերը՝ մահիլի հաչակուած ու այլոց բաժնուած, որուած կամ ծախուած։

8.—Բռնի գրաւեալ հողեր՝ առանց Ֆեռաղի, որոնց թափուներն Հայոց ձեռքն են և տարբն իրենք կուան դեռ։

9.—Բռնի գրաւեալ հողեր, առանց Ֆեռաղի, որոնց թափուներն Հայերը կորսնցուցած են կամ չունին, սակայն կալուածական արձանագրութիւնք Հայոց վրայ են։

10.— Բռնի գրաւեալ հողեր, որոնց կեղծ թափուներ հանել տուած են բռնակալք ու իրենք կ'ուզեն անոնց տուքերը։

11.—Մինչեւ ցարդ առանց պետական արձանագրութեան և թափուի, Հայոց գոյմանէ ի վաղուց մշակուած հողեր՝ որոնց բռնաւորք տիրած են, և այժմ իլամներ կը հանեն իրենց անուան։

12.—Եկեղեցեաց, վանքերու ազգապահական հողեր՝ որք իբր մահիլ գրաւուած են առանց ճանչնալու բարեգործական անձնաւորութեանց գոյութիւնը։

13.—Վերջապէս հարկ է յիշատակել Հայոց յաստուկ չենքերուն, տաներուն և նոյն իսկ գիւղերու բանի գրաւմամբ զանազան օտար գաղթականաց և այլոց տալու անտրակելի բռնութիւններն, և

14.—Եկեղեցիներ, վանքեր, գերեզմանատուներ քանդելու և անոնց չենուածանութիւններով բռնակալաց կողմանէ իրենց յաստուկ տաներ չենելու ոճիրները։

Ասոնց վրայ պարտիմ յաւելուլ և խոնարհութեան աններելի տարբն, տարբերաբար այնքանն և անգութ մարապետութեան հակառամանադրական դրութիւններն, որք դեռ ինչ ինչ տեղեր կը շարունակուին, և խեղճ գեղջուկ ժողովուրդն իբր տարուկ գերի կը գործածեն երբեմն բռնակալք։

Արդ, մեզ այնպէս կը թուի թէ առանց հինգ լեռային դատակարգի զեղծումներուն մասին բողոքելով՝ 1885 թուականէն վերջ տեղի ունեցածներուն համար նիւթական փոխարինութիւն պահանջելու ենք. իսկ միւս դատակարգերն ազատելու անոնց մասին դարման առնելու համար հարկ է պահանջել կայսերական կառավարութեան անցեալ տարւոյ Օգոստոս 31ի թուականաւ հրատարակած հրամանագիրն ի գործ դնել տալ ամէն ուրեք, որով թափու և իրենց անուան արձանագրութիւն ունեցողներն կրնան իրենց իրաւանց տէր հանդիսանալ. և երրորդ՝ պահանջել առհմանադրական ոգեղոց ամէն ուրեք յարգուն, որով կը բաժուին բրնակալական այլ անիրաւութիւններն և զեղծումները։

Իսկ եթէ երբեք Բաղաք ժողովդ կը փոփաքի մասնաւոր միջոցներ ցուցակներով ներկայացնել իւրաքանչիւր գաւառի ու գաւառակի մէջ տեղի ունեցած զբոկանքները, կը խնդրենք որ Պարիսքարանն մեր տրամադրութեան տակ դնէ մի կամ երկու գրագիր, այս ցուցակց պատրաստութեան համար։

Մաղելով ի հարգոյ Սրբազնութեան
ազնիւ եմք և Ձեր
խորին յարգանաց

Աճդամ Հողայեն Ցանցաժողովոյ

ՏՕՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ Ղ. Հ. ՊԵՂԱՁԵԱՆ
Ռ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԱՐԱՄ ՀԱԼԱՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, 26 Մարտ 1910

Մեր ընկերներէն Ագրիպա էֆ. Դուբեան չմոռցեալ մեզ. իսկ Պատուական էֆ. մի անդամ միայն ժողովի եկաւ, որով և իրենց ատորագրութիւնք չկնատ. Ի դիմաց Ցանցաժողովոյ
ՏՕՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ

Կ'ըստորագրեմ այս տեղեկագիրը, բայց ինչպէս նկատած եմ, անբաւական և ոչ լիակատար է ան։ Դործի կենսական և այժմէական հանգամանքի մասին՝ պարտաւորութիւն կ'ըզգամ իմ բացատրութիւններս և առաջարկներս ալ առանձին ներկայացնել։

ԳԵՂԱՄ ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Ռուսական քաղաքականութեան ուղղութիւնը դէպի Ծայր. Արեւելք դարձած է և դէպի հարաւ ու հարաւ արեւմուտք գիմելու ծրագիրը երեսի վրայ թողուած է առայժմ։ Ասիկա չատ դիւրաւ կը բացատրուի։ Ռուսիա հարաւէն մինչեւ ծով իջած է, իսկ պալքանեան թերութիւններն ալ պէտք եղածին չափ իրեն կապած է. ասոր համար կը ջանայ ռուսական քաղաքակրթութիւնը դէպի Արեւելք մղել, ինչ որ չատ հին է։ Թուրքիոյ հետ բրած իր պատերազմին ատենն իսկ, Ռուսիա Չինաստանի մէջ ալ մեծ յաջողութիւններ ձեռք բերաւ։ Հետզհետէ գրաւեց ամբողջ չինական Թուրքաստանը, Թարքատ և Բաշկար քաղաքներովը։ 1871ին Ռուսերը Իլի երկիրն ալ գրաւեցին, որովհետեւ Չինացիները այդ երկրին մէջ չատ անգթութիւններ գործեր էին։ Չինական դիւանագիտութիւնը, անկէ ի վեր, ամէն միջոց գործ կը դնէր այդ գաւառը վերստին գրաւելու համար։ 24 փետր. 1881ին Ռուսիա և Չինաստան դաշնագրութիւն մը կնքեցին, որով Ռուսիա ստացաւ Իլի գաւառին, Մանչուրիոյ և Մոնկոլիոյ մէջ չատ մը մենաշնորհներ և իրաւունքներ։ Այս դաշնագիրը տասը տարուան համար չնուած ըլլալով 1891ին և 1901ին վերանորոգուեցաւ, որով այս տարի ալ պէտք է նորոգուէր։ Վերջերս Ռուսիա չինական կառավարութեան բողոքագիր մը ուղղեց, որով կը բողոքէր Բուլգայի դաշնագրին տրամադրութիւններուն յետազգուելուն համար։ Ռուսիա կ'ըսէր թէ Ռուսիոյ վաճառականութիւնն ու վաճառականները ամէն տեսակ նեղութիւն կրելու կ'ըտարպուէին և թէ Չինաստան կը ջանայ ռուսական չահերուն դէմ ամէն տեսակ արգելք յարուցանել։ Մամուլը Ռուսիոյ այս բողոքին այլեւայլ մեկնութիւններ տուաւ. ոմանք ըսին թէ հարիւ բարենորոգութեան ճամբուն մէջ մտնող երկրի մը, որպէս է Չինաստան, յարձակիլը անգութ գործ մըն է. ուրիշներ կասկածեցան Ռուսիոյ գանգատներուն ա՛ռ առթեան իրենց ալ ելլալուն վրայ։ Արդեօք Ռուսիա, իր այս ծանուցագիրին եռաքը, թշնամական գործողութիւններ կատարելու պիտի ըսկըսի՞. կամ արդեօք այս ծանուցագիրը Չինաստանը վախցնելու՞ համար միայն գրուած է, ինչպէս որ Անգլիա իր ծանուցագիրը Պարսկաստանի ղրկեց դայն վախցնելու համար միայն։ Անշուշտ Ռուսիոյ համար չատ դիւրին է իրաւունքները յարգել տալ, որովհետեւ Չինաստան ասոնք հետ պատերազմ մը սկսելու առթիւ առաջ տարած չէ իր զինուորական կազմակերպութիւնները։ Ռուսիա Ճաբոնի հետ իր կնքած դաշնագրով աչքը դէպի արեւմուտք կը դարձնէր. բայց երբ հիմա իր զինուորները Իլի մտնեն, արդեօք լուրջ արգելքի մը չպիտի՞ հանդիպին, Ասոնք կարելի է գուշակել. բայց Չինաստանի պատասխանը խնդիրը հանձնաժողովի մը չկարգադրելու կողմը չէ։ Չինաստան կը յայտարարէ թէ Բուլգայի դաշնագրին հակառակ վարուած չէ երբեք. միեւնոյն ատեն կ'ընդունի Ռուսիոյ ըրած պահանջումները։

Ներքին Կեանքը

ԵՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Հաւելեալէն ձեռնհաս պաշտօնատունը հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Իմամ Սահիպ մարդիկը Սանաայի շուրջը ընդարձակած են պաշարումը։ Մնաց որ, պահակազօրքը չարունակաբար յարձակումներ կը գործէ, դէպի անապատ մղելով Պէէվիները և ծանր կորուստներու մատնելով զանոնք։ Քալերան ուեր կը գործէ ըմբոստներու մէջ։

*** Հաւէյայի զօրաբաժնին հրամանատար Իպրահիմ փաշա պատերազմական նախարարութեան լրած է հեռագիրը փեր. 7 թիւով. «Բալքան տէլէնի ու Բրեշովայի պահեստի գունդերուն և գործօն բանակին մէջ վաղի հետ ողջ առողջ հասայ։ Զինուորներուն առողջական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է։ Ո և է փոփոխութիւն չկայ օ՛չ Սանայի և ոչ ալ Հարաղի մէջ։ Զինուորական գործողութիւնները քիչ ատենէն պիտի սկսին Հարաղի շրջակաները։

*** Պատերազմական նախարարութիւնը Գ. զօրանոցին հրաման ղրկած է Սելանիկի և Մանաստիրի երկրորդ կարգի պահեստիներէն 900 հոգի զէնքի տակ կոչել, Եմէնի վաղերուն թիւը լրացնելու համար։

*** Եգիպտոսի մէջ հաստատուած ազգեցիկ շէյխեր նամակներ յղելով Իմամ Սահիպ, Սէիտ Իտրիսի ու այդ երկու ապստամբապետներուն միացած ցեղապետներուն, կը լանձնարարեն որ զինաթափ ըլլան ու կառավարութեան հնազանդութիւն յայտնեն։ Այդ շէյխերը կ'ուզեցնեն թէ օսմ. կառավարութիւնը որոշած է խիստ պատժել յանցաւորները։

*** Գերմանիոյ Թագաւորը հեռաւորը կը գրէ Եմէնի կացութեան վրայ. «Ռումլիէն և Անատոլէն Եմէն ղրկուած զինուորները վերջին գրութեամբ չինուած հրացաններով և ռազմամթերքով զինուած են։ Զինուորական առաքումները կատարելու համար, ռուսական և գերմանական փոխադրանաւեր վարձուած են։ Հակառակ անոր որ կացութեան վրայ ճշգրիտ տեղեկութիւններ չեն առնուիր — ճամբաները ազատ չըլլալուն և հաղորդակցութիւնները խղուած ըլլալուն համար — կը կարծուի թէ մէկ քանի ընդհարումներ կատարուած են զինուորներուն և ըմբոստներուն միջեւ, ու այս վերջիններն ալ կորուստներ կրած են։ Կացութիւնը քիչ թէ չատ բարւոքած է։ Զինուորները հիմա պաշտպանողական վրայ են և յարձակումի ձեռնարկած չեն տակաւին. ինչ որ ալ ըլլայ։ հակառակ տեղին հեռաւորութեան ու կլիմային յարգելած գժուարութեանց, տարակոյս չկայ որ ըմբոստական շարժումը պիտի զսպուի։ Մնաց որ, կառավարութիւնը որոշած է չենկրկիլ ա և է զոհողութեան առթիւ։ Այդ շարժումը զսպելէ յետոյ, կառավարութիւնը բարենորոգման և վերակազմութեան պիտի ձեռնարկէ, եմէնի մէջ ապահովելու համար անդորրութիւնը ու բարեկեցութիւնը։

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Հունգարական Մաճառ Հիրլաք թերթը կ'ըսէ թէ կարգ մը օտար լրագիրներու կողմէ հրատարակուած լուրերը, որոնց համաձայն, մեծ անհամաձայնութիւն մը ծագած է Մ. և Ց. կուսակցութեան մէջ, խիստ չափազանցուած են։ Նախարարներէն ոմանց խորհրդարանական մեծամասնութեան վատահութիւնը չվայելելը-չի նշանակեր թէ կուսակցութեան մէջ անհամաձայնութիւն կայ էական սկզբունքներու և տիրող ըմբռնումներու մասին։ Այն ամէն ազգերը, որոնք անկեղծորէն կը փափագին օսմ. կայսրութեան ամրապնդումը ու զարգացումը տեսնել, գոհունակութեամբ պիտի դիտեն որ կառավարութիւնը և խորհրդարանական մեծամասնութիւնը կրնան վստահել լաւ կազմակերպուած և զօրաւոր կուսակցութեան մը։ Քիմիին աղետալի սխալ մը պիտի գործէ, եթէ իր գործունէութիւնը դադրեցնէ։ Տակաւին իր վրայ պարտք կը ծանրանայ հանգստի ուժով իր մասնաւորական և քաղաքական ազդեցութիւնը տարածելու կայսրութեան բոլոր տարրերուն վրայ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Եմէական նախարար Ճավիտ պէյ անցեալ տարի Բարիզ գտնուած միջոցին Ֆրանսայի այն տեսնի եմէական նախարարին դիմում ըրած էր, Մարիէյն կարգ մը տարտաս պաշտօնատարներ Ֆրանսայի եմէական պաշտօնատան մէջ ընդունելու համար։ Ճավիտ պէյ վերջերս եմէական նոր նախարար Պ. Բլոցի մօտ դարձեալ դիմում ըրած էր այդ մասին։ Պ. Բլոց հաւանած է որ օսմ. եմէական պաշտօնատարներ ընդունուին Ֆրանսայի եմէական պաշտօնատան մէջ։ Քառասունէն չափ պիտի ըլլան անոնք և մէկ տարի պիտի կենան։ Պաշտօնական շրջանակներու մէջ գոհունակութեամբ ընդունուած է այդ հաւանութիւնը։

ԿԱՐԻՊԱԼՏԱՆ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐԸ

Բիչիոթթի Կարիպալտի Թրիպուլնայի յայտարարած է որ ալպանիացի պետերու կողմէ հրաւիրուած է Ալպանիա, կռուի մասնակցելու համար։ Բիչիոթթի ըսած է թէ կարիպալտեան աւանդութեանց համաձայն, Ալպանիա պիտի երթար, եթէ երբեք համոզում գոյացնէ որ ճշմարիտ յեղափոխութեան վրայ կը դառնայ խնդիրը։ Եմէնի հրամանատարութիւնը առանձնելու համար ալ հրաւէր ստացած է Կարիպալտի։ Անգլիացի ու Ֆրանսացի հաղարաւոր կամաւորներ պատրաստակամութիւն կը յայտնեն Աբուբիա երթալու։

ՄԱԿԵԴՈՆԱՏԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Լօրտերու ժողովին մէջ վերջերս Մակեդոնիոյ մասին եղած յայտարարութեանց և պալքանեան քոմիթէին նախագահին կողմէ Մակեդոնիոյ մէջ կատարուած ուղեւորութեան առթիւ Աթէնքի մամուլը վախ կը յայտնէ որ Անգլիա այդ հանգամանքին քնքշութիւնը կը հեռացնէ միւս, ինչ որ ի նպաստ Պուլկարիոյ մեծայն կրնայ ըլլալ և ի վնաս Յունաստանի։ Ինքնօրէն Մակեդոնիա մը Արեւելեան Բումելիի պէս պուլկարական նահանգ մը պիտի ըլլայ միայն։ Անհաւանական է որ Յունաստան համաձայնի Պուլկարիոյ հետ, անգլիական այդ ծրագրին օգնելու համար։

ԿԵՍՏ. ՆԵՐՈՒՄ

Դեսսալիի Պատերազմական Առեանին կողմէ զանազան պատիժներու դատապարտուած առանձին Ալպանիացիներ, որոնք ալպանիական ըմբոստութեան մասնակցած էին, կայս. Ներման արժանացած են։

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Կառավարութիւնը որոշած է Պալայ պաշարման վիճակը երկարաձգել։ Այդ մասին պատրաստուած օրինագիծը քիչ ատենէն եղարքջութեան և պատերազմական նախարարութեան կողմէ Երեսփ. ժողովին պիտի յղուի։

*** Թասվիրը էֆֆեար կ'ըսէ թէ պաշարման վիճակը դեռ ատեն մը անհրաժեշտ է Պալայ համար, որպէս զի սահմանադրական ռեժիմը ամրանդուն։ Վոլֆանի, Սերպէսքիի և օտրիաքնիներու ա-

բարքները լիովին լեռայ, Թասվիրը էֆֆեար կ'աւելցնէ թէ Պատերազմական Առեանը ատեն մը փոքնեց խիստ չվարուիլ, բայց իսկոյն չարակամ մարդիկ, ազատ ասպարէզ գտած, սկսան անկարգութեան ձգտումներ ցոյց տալ։ Մնաց որ, դիտել կուտայ Թուրք Թերթը, պաշարման վիճակը չի վնասեր ամէն անոնց որոնք անկեղծօրէն կ'աշխատին հայրենիքին բարիքին համար։ Կը հերքէ նաեւ սա լուրը թէ Պատերազմական Առեանները պիտի վերնան, բայց պաշարման վիճակը պիտի չարունակէ։ Կառավարութիւնն ալ պաշարման վիճակը երկարաձգելու կողմն է։

ՊՈՍՏՐՈՄԸ

Պոլսոյ ամերիկեան դեսպանատունը որոշած է օսմ. կառավարութենէն հաւաստում պահանջել այն վնասներուն համար որոս ամերիկեան չոգնաւային ընկերութիւնը կրած է, Նիւ-Ձերսէյի խնդրին առթիւ պոյքոթի ենթարկուած ըլլալուն համար։

*** Հելլէնական չոգենաւերուն և վաճառականներուն դէմ մղուած պոյքոթը նոյն սատակութեամբ կը շարունակէ։ Այվալըգի մէջ տեղական իշխանութիւններու կողմէ հարկ եղած ձեւակերպութիւնները չեն կատարուիր, անչարժ կալուածները հելլէնապատկաներու վրայ դարձնելու համար։ Հելլէնական դեսպանատունը բողոքած է ատոր դէմ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅԻ ԳՈՒԼԿԱՐ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԼԻՒՆԸ

Պուլկարական թերթի մը բռածին նայելով, պուլկար զինուորներ սահմանագլուխին վրայ, Օրլովա գիւղին մօտ ընդհարում մը ունեցած են երեք Թուրք մաքսանենգներու հետ, որոնք սահմանը գլուխ կ'ուզէին անցնիլ ծխախոտ բերուած ձիերով։ Երկու Թուրքեր սպանուած են, որոնցմէ մէկը օսմ. հողին վրայ, ուր լրտղողած էր դառնալ։ Միւս Թուրքին մարմինը պահուած է մօտակայ պուլկար գիւղին մէջ, որպէս զի օրինական քննութիւն կատարուի։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Զրոյց կը շրջի թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյ Լոնտոնի օսմ. դեսպանին յայտարարած է որ Թուրքիա սրբան ատեն որ Անգլիոյ իրաւունքները չճանչնայ Թոսէյթի վրայ, արտաքին գործոց նախարարութիւնը Բ. Դրան հետ բանակցութեան չպիտի ձեռնարկէ Պաղատի երկաթուղիի մասին։

ԱՆԳԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Վառելանիւթի խանութպանները անցեալ օր քաղաքապետարան հրաւիրուեցան և հոն ազդարարուեցաւ որ ձմրան խըստութենէն օգտուելով, չափազանց սուղ գիներով չծախեն ածուխ ու փայտ։ Խանութպանները երդում պատառ ըրին որ եղանակին խստութենէն օգտուած չուտին և հարիւրին 5 չանով միայն կը ծախեն։ Ողջմտոր մարդիկ, որոնք այդքան քիչ չանով կը գոհանան...։

Ի. ԴԻՐՔՆ ՀՐԴԵՀԸ

Քննիչ յանձնաժողովը երկրորդ տեղեկագիր մը ղրկած է ներքին գործոց նախարարութեան։ Այդ տեղեկագրին մէջ քննիչ յանձնաժողովը կ'եզրակացնէ թէ Բ. Դրան բարեպանութիւնն անհոգութեան պատճառաւ ծագած է հրդեհը, և ոչ թէ մասնաւոր դիտաւորով։ Դատական քննիչ յանձնաժողովն ալ իր տեղեկագիրը պատրաստելու վրայ է։

ԳՈՍՈՎԱՇՑԻ ՆԱՀԱՆԴԸ

Ամրաչէն գունդերուն պատկանող երկու օտաներ Սքիւտ դացած են նահանգին մէջ գտնուող զէնքերուն, ռազմամթերքին ու ճամբաներուն վիճակին վրայ տեղեկութիւններ առնելու համար։ Իրենց տեղեկագիրը ուղղակի պիտի ղրկեն պատերազմական նախարար Մահմուտ Շեվգէթ փաշայի։

Օրուան Դէպքեր

ԹՈՒՐՔՈՒՀԻՆ ԵՒ ՏՈՐԹՈՐԸ.— Ամերիկանութիւնը, անցած գիշեր, Բերայի Եանի դարեկոտան մէջ ձերբակալեց Լիմնէ անուն Թրքուհի մը և Մարքօ անուն տղաքեր մը, որ գլուխ գլխի տուած, հանելի ժամեր կ'անցընէին։ Քրնութիւն մը բացուած է այդ երկու հանցաւորներուն նկատմամբ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Մէֆէրիրիէն անուն մարդ մը, Բերայ Թաքսիմ փողոցը ուսն մէ հիւր գացած ըլլալով, անցած օր, պատուհանէն վար նետեց ինքզինքը։ Իսկոյն մեռաւ։ Ցայսմիկ չէ իր յուսահատական արարքին պատճառը։

*** Անատոլուի երկաթուղիի ընկերութեան պաշտօնեաներէն Տիմիթրի, Բերա, Թարլա-Պաշի, պատուհանէն վար նետելով ինքզինքը, անձնասպան եղաւ։

ՏՕՔԹ. Ա. ՄԻՄԻՏԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՏՈՒԱՅԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԵՆ)
ՄԱՍՆԱԳԻՏ
Աչքի, Ականջի, Քրի եւ Կոկորդի
Մասնագէտ Ցրաեաս. Սեն-Գենուա հիւանդանոցի, Ակնաբոյժ Աղեստախնամի
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր 9-12 և 1-4 (Ք. Ե) իր դարմանատունը՝ Բերա, Կալաթա-Սէրայ, Նախկին քրիստիք Տօքթ. Էմմէրեանի։
Աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ ամէն օր մինչեւ կէսօր իր դարմանատունը։ 17

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ
Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 45ՐԴ ԹԻՒՍ

ՃԱՎԻՏ ՊԷՅԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՃԱՌԸ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵԼԵՒՄԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԻՃԱԿԻՆ ՎՐԱՅ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ 325-Ի, 326-Ի ԵՒ 327-Ի ՊԻՒՏՃԷՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Օսմ. Խորհրդարանը իր Գ. տարեշրջանի բացումէն և իր աշխատութիւններուն ձեռնարկելէն ի վեր այս երկրորդ անգամն է որ կ'ուսնայ իր կարեւոր նիստը՝ այս անգամ պետութեան 327 տարւոյ պիւտճէին վիճարանութեան առթիւով։ Օրերէ ի վեր ամէն Օսմանցի և բոլոր օտար շրջանակները մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասէին ելեւմտական նախարար Ճաւիտ պէյի այն տարեկան ճառին, որուն մէջ օրքան հեղինակորէն և նոյնքան ալ մանրամասնօրէն կը պարզուին Թուրքիոյ ելեւմտական կացութիւնը, և այդ առթիւով իր ներքին ու արտաքին քաղաքականութիւնը, որոնք ուղղակի կապուած են երկրին ելեւմտաքին հետ։

Առաջուն, Խորհրդարանին ամէն կողմը, սկսելով օթեակներէն մինչեւ հանդիսականներուն յատկացուած վայրը, լեցուած էր հետաքրքիրներու բազմութիւնով մը՝ զինուորական թէ քաղաքային, սեղանաւորական թէ դիւանագիտական աշխարհէն։

Ժամը 10.35ին սկսաւ նիստը, նախագահութեամբ Ամէջ Բէյի։ Ներկայ էր Դաւիթբէ Հագգը փաշայի հետ։ Նախորդ նիստի առենագրութեան և կարգ մը թեզքերէներու ընթերցումէն յետոյ, երկրագործ. յանձնաժողովին զեկուցեալ այն օրինագիծը որով մինչեւ 10 տարի մաքսաուրքի զերծ պիտի կացուցուին Եւրոպայէն բերուելիք երկրագործական գործիքները։

Ցետոյ նախագահը խօսք տուաւ Ելեւմտական նախարար Ճաւիտ պէյի, որուն ճառին ամփոփոյթը կուտանք, քանի որ 4-5 ժամ տեւող ճառ մը քանի մը տիւնակներու մէջ անկարելի է նոյնութեամբ տալ։

Ճաւիտ պէյ (նախարար).— Պաշտօնական կեանքիս մէջ երկրորդ անգամ ըլլալով ինծի կը վիճակի կատարել այս թանկագին պարտականութիւնը և երբ այս բեմը կ'ելլեմ այժմ, կատարելու համար այդ պարտականութիւնը կզգամ որ մեծ բեռ մը կը կրեմ ուսերուս վրայ։ Եւ պարտականութեան այս ծանր բեռին տակ, բեռ մը որ կը վերաբերի թէ՛ ինծի և թէ՛ այն Դասկնին, որուն մէկ անդամը ըլլալու պատիւը ունիմ, կուգամ հանիլ ձեզի երկրին ելեւմտական կացութեան վրայ։ Ասցեալ օր երեսփոխան մը փափաքեր էր ճշդիրտ տեղեկութիւն մը ստանալ երկրին ելեւմտական կացութեան վրայ։ Այդ հաշուետուութիւնը ընելու պարտականեմ նախ ձեզի, երկրորդ ազգին մեծամասնութեան և երրորդ օտար հանրային կարծիքին առջեւ։ Նախ ձեզի ըսի, որովհետեւ ձեր վստահութիւնովն է որ այս պաշտօնին վրայ կը գտնուիմ և այժմ կը գրաւենք այս բեմը։ Ես կը կարծեմ որ ձեր մեծամասնութեան առջեւ կը գտնուիմ իբրեւ ճշմարիտ հայրենասէր։ Թերեւս գտնուին ոմանք որ մեղադրեն զիս և իբր այն չնկատուիմ անոնց աչքին առջեւ։ Բայց ես ոչ այն մեծ վստահութենէն և ոչ ալ մեղադրանքներէն է որ կ'ազդուիմ. զի ինչպէս ես նմանապէս ամէնքնիս ալ կը մաղթենք երկրին ճշմարիտ օգուտը։ Ամէն երկիրներու մէջ ելեւմտական նախարարները չատ երկանիկ կ'ըզգան ինքզինքնին երբ կը թղթատեն իրենց պաշտօնավարութեան դիրքը և մեծ անհամբերութեամբ կրպասեն այն օրուան երբ բեմ պիտի բարձրանան պարզելու համար այն ինչ որ կը պատուի իրենցմէ։ Ես ալ այդ օրուան սպասողներէն ու ամենէն ուշի փափաքողներէն եմ։ Ես կ'ուզեմ այժմ ձեզի պարզել թէ՛ ինչ է մեր ծրագիրը, ի՛նչ է մեր քաղաքական ուղղութիւնը՝ ելեւմտական գործերու մէջ, և թէ՝ ո՞ւր ենք եւ համ դէպի ո՞ւր կերթանք։ Կ'ուզեմ որ բոլոր քննադատները ելնեն և մի բան միջէ քննադատեն մեր ծրագիրին և մեր ուղղութեան վրայ. բայց այդ բոլոր քննադատները պէտք է ըսեն թէ՝ որո՞նք են մեր պակասները և որո՞նք են այն միջոցները որոնցմով կարելի պիտի ըլլայ լրացնել պակասները. ուրեմն լաւագոյնը ընելով անոնց տեղ։ Թո՛ղ ալքի առջեւ ունենան տակայն, մեր քննադատները մեր գտնուած պայմաններն և ժամանակը. թող ըսեն թէ ուրիշ ինչ կարելի է ընել։ Մենք կ'ընդունինք որ ազգ. գերիշխանութիւնը ամենէն բարձրն է և ամէն իրաւունք ունի մեր վրայ, բայց ապահովաբար չատ մը բաներ ունինք որոնք վաղը գուցէ պիտի փլուզենք և փոխադարձաբար. կը խնդրեմ որ մեր քննադատները մասնաւորաբար ալքի առջեւ ունենան այս տեսակէտն ալ։ Երկրորդ կ'ուզենք հայիւ տալ ժողովուրդին։ Ասիկ երկու երեք տարի առաջ Թուրքիոյ մէջ լեւմուաքին վրայ խօսիլը ոճիր մըն էր. ոչ մէկ տեղ այդ տեսակ բան մը կ'երեւէր, ոչ իսկ թերթերու սիւնակներուն մէջ, ժողովուրդը բոլորովին կ'անգիտանար, Եւ այս բանը ձեռք բերելու համար, մեծ ջանք ու աշխատութիւն պէտք էր։ Ազգը պէտք էր գիտնար թէ՝ ո՞ւր է և դէպի ո՞ւր պիտի երթայ իր ելեւմտական վիճակը։ Անա այդ հարցումներն է որ կ'ընէ ազգը և մենք այժմ ատոր է որ պիտի պատասխանենք։ Անկասկած այս պատասխանէն վերջն է որ պիտի համազուինք թէ՝ Սահմանադրութիւնը ո՛ր չափով օգտակար եղած է։ Երկրի մը ելեւմտական վիճակը ազդեցութիւն ունի իր բանակին, նաւատորմին և ներքին ու արտաքին քաղաքականութեան վրայ։ Եւ օրքան որ ելեւմտաքը լայն ըլլայ նոյն չափով կ'օգտուի երկիրը։ Ես գոհ եմ որ ազգին բոլոր մասերը կը հետաքրքրուին այս հարցով, պէտք կը զգան նոր ու մանրամասն տեղեկութիւններու և ես սիրով է որ պիտի տամ հարկ եղած պատասխանները։ Եթէ ձեր ուշադրութիւնը դարձնէք բոլոր երկիրներու վրայ, պիտի տեսնէք որ ամէն ազգ կը չտնագրգռուի օրերէն ելեւմտական վիճակն և մասնաւորաբար մենք ենթակայ ենք այդ ուշադրութեան։ Մեր վրայ և մասնաւորաբար մեր բանակին ու ելեւմտական կացութեան վրայ յառած են իրենց աչքերը և ըստ այնմ մեզի թշնամի կ'ելլան և կամ բարեկամ։ Այս տարի Օսմ. ելեւմտ. վիճակը բոլոր երկիրներու համարին մէջ վիճարանութեան նիւթ եղաւ և հետեւաբար պարտաւոր եմ աւելի բացատրութիւններ տալու։ Այս տարի չատ աւելի գէշ հողեր և աւելի փոխարիներ անցան մեր ելեւմտաքի վրայէն, բայց թէ՝ ո՞րքան իրատացի էին և ո՞րքան ճիշդ. ըսելը, խօսիլը և գրելը դիւրին է։ Շատ անգամ կը հանդիպինք այն տեսակ գրութիւններու և յօդուածներու որոնք չափազանց գէշ խմբագրուած չատ գէշ կը ներկայացնեն մեր երկրին ելեւմտական վիճակը։ Ես այս բանին ոչ թէ իբրեւ պաշտօնական անձ, այլ իբրեւ երկրին մէկ զաւակը պիտի պաշտպանեմ դայն՝ այդ քննադատութիւններուն դէմ. նոյն իսկ կը ստասեմ որ մեր ընդդիմադիրները նոյն բանը ընեն։ Կրնամ յայտարարել թէ՝ այդ գրուածքներուն հարիւրին 90ը սխալ էին և անոնք բերին բերան շրջելով մեծ համեմատութիւններ առած և խաչաբերած էին։ Եւ անա իմ երկրիս իմ վրայ ձգած պարտականութիւնն է որ պիտի կատարեմ հոս, ասիկա պիտի պաշտպանեմ ու պիտի պարզեմ մեր ելեւմտական վիճակը, որ խստիւ քննադատուեցաւ մասնաւորաբար օտար մամուլին կողմէ։ Այս առթիւ աւելորդ չըլլար յիշատակել թէ՝ Հանրային Պարտուց Վարչութեան նախագահը, վերջին անգամ կառավարութեան ղրկած պաշտօնագրի մը մէջ այնքան վճռականաբար կը յայտարարէր թէ՝ մեր ելեւմտական արդի վիճակը այնքան քննադատելի և այնքան ալ անապահով վիճակի մէջ չէ։ Եւ այս պաշտօնական անձին յայտարարութիւնը կը կարծեմ որ չատ մը գրուած ու ըսուած խօսքերէն աւելի արժէք ունի։ Երբ Յուլիս 10ին Սահմանադրութիւն հռչակեցինք, այն ատեն պետական գանձուն մէջ 329,284 դրուշ 30 փարայ պատրաստ դրամ ունէինք։ Ասկէ զատ 23,000 ոսկիի պահքային պարտք մը կար։ Զպիտի խօսիմ անցեալէն, այլ պիտի խօսիմ մեր ելեւմտական վիճակի ազատային մասին Սահմանադրութենէն վերջի շրջանին վրայ։ Պիտի պարզեմ ձեզի ճշմարտութիւնը։ Սահմանադրութեան հռչակումէն վերջն էր որ կառավարութեան դիմեցին ահագին թիւով պարտապանագիրներ որոնք իրենց ամենիքը կը պահանջէին և այդ միջոցին անոնք որ կառավարութեան ղեկը ունէին իրենց ձեռքը և միայն 329,184 դրշ. և 30 փարա իբրեւ պատրաստ դրամ, որ մէկ ժամ իսկ չէր բաւեր կրնաք երեւակայել թէ ի՛նչ ահագին համբերութեան պէտք ունէին։ Բանակը որ մինչեւ այն ատեն ձայն չէր հաներ, ահա սկսած էր սահմանադրականներէն իր վիճակը պարզել, իր մերկ ու անօթի ըլլալը յայտնել։ Եւ կառավարութիւնը նախ և առաջ դիմեց իր պաշտօնական և հասարակաւոր եկամուտներուն և անոնց վրայ «աւանս»ի ձեւով փոխառութիւն մը ըրաւ։ Ասով իր պարտքը քիչ մը կրցաւ վճարել։ բայց այդ դրամը հազիւ տարւոյն 8 ամիսներուն բաւեց։

Ճաւիտ պէյ, երկարօրէն խօսելով այդ առաջին տարի ամիսներուն այսինքն 325ի արտասովոր պիւտճէին վրայ որ ընդունուած էր այն ատեն Խորհրդարանին կողմէ և այդ առթիւ պիւտճէին մէջ՝ հասարի գ

առնուած, Եըլտըզէն գանուած, գանձնակէց Սուլթանին ունեցած պարտաթուղթերէն գոյացած և կարգ մը հողերու վաճառումէն առաջ եկած փոխարժէքներուն վրայ և չարունակելով իր ճառը։

«Անցեալ օր Կիւմիւշինէի երեսփոխան Իսմայիլ պէյը Թագրիրով մը տեղեկութիւններ կուզէր Թագոսիի մարզարանին և Թօր Դրլլայի վաճառման ու այդ առթիւ կնքուած պայմանագրութեան մասին։ Արդէն ինչպէս յայտնի է այս Ժողովը արտօնած էր կառավարութիւնը ծախելու կարգ մը գետիններ՝ եթէ լրմար գին մը գտնէր։ Արդ ամենէն աւելի գին ունեցող գետինը Թագոսիի մարզարանն էր և աճուրդի գրինք զայն։ Արդէն պատերազմ. նախարարութիւնը 1325 հազիրան 11ին թէղեգրիի մը պատասխանելով համամտութիւն յայտնած էր այդ գետինը ծախելուս մասին, առաջարկելով միայն որ գոյացած գումարին մէկ մասը քաղաքին դուրս զօրանոցներ չինուին։ Առլի օր մեր թերթերէն մէկը գրած էր թէ՝ Թագոսիի մարզարանը կարելի չէ ծախել քանի որ պատմական արժէք մը ունի ան և թէ այդ մասին պէտք է պատերազմ. նախարարին կարծիքը առնել. իսկ ես կ'ըսեմ թէ՝ Բիւզանդական այս պատմական մայրաքաղաքին մէջ ամէն տեղ առաւել կամ նուազ պատմական հանգամանք մը և արժէք մը ունի ու մենք այդ պատմական արժէք ունեցողները ամէն օր մեր օտարներուն տակ ունինք, քան թէ՝ մեր գլուխներէն վեր։ Ասկէ զատ պատերազմ. նախարարութիւնը, որ չատ աւելի կը գնահատէ զինուորական պատմական վայրերը, ինք արտօնութիւն տուած և համամտութիւն յայտնած է։ Արդ, այդ գետինին քարտէսը պատրաստուած և երկու ամիս անընդհատ թերթերու միջոցաւ յայտարարուած էր՝ աճուրդի հանուած ըլլալը. մակ անձ մը գոց պահարանով դիմեց մեզի. բայց կարեւորութիւն չտուինք, քանի որ չենք չնայիլ վերջ միայն դրամ ալ կ'ուզէր կառավարութեան։ Ցեռոյ ֆրանս. ընկ. մը դիմեց մեզի և իր ճարտարագէտը ղրկեց ու քննել տուաւ. հակառակ սակայն այս վերջինին տուած անընդատ տեղեկագրին մենք կը ըլլանք զոհացուցիչ պայմաններով պայմանագրութիւն մը կնքել այդ ընկերութեան հետ։ Այժմ մարդ կ'ըսէր թէ՝ այդ գետինը միլիոններ կարժէ. կ'երեւի այս երկրին մէջ միլիոնին ինչ ըլլալը չեն գիտեր՝ կարծելով թէ չատ պզտիկ բան մըն է։ Այդ գետինը 150000 քառակուսի մէթր է, պէտք էր մէթրը 10 ոսկի արժէր որպէս զի մէկ միլիոն ոսկի արժէր։ Մեր երկրին մէջ տակաւին առանկ միլիոն մը արժողներն չկայ։ Ֆրանսական այդ ընկերութիւնը յանձնառու եղաւ 400000 ոսկիի գնելու. պայմանաւ որ 50 000 քառակուսի մէթրը իբրեւ ճարտայ պիտի դրծածէր, երկրորդ բոլոր կայուղիները, ամլարկումները ինք պիտի կառարէր. երրորդ բոլոր տուրքերը՝ գետինը իր վրայ գիշերայ ըլլալէն յետոյ, պիտի վճարէր կառավարութեան. չորրորդ քաղաքապետաութեան հետ պիտի համաձայնէր իսկ 400000 ոսկիին 100,000ին տեղ մեզի պիտի տան ընկերութեան բաժնեթուղթերէն։ Արդ, մենք այդ ընկերութեան բաժնեկից ըլլալով 100,000 ոսկիով տասը տարուան մէջ բաւական նշանակելի գումար մը պիտի առնենք. այսինքն տասը տարի սպասելով եթէ գետինը մէկ միլիոնի պիտի ծախէինք. տասը տարուան մէջ դարձեալ նոյն գումարը պիտի կարենանք ձեռք բերել։ Ես կը կարծեմ որ այս պայմանագրութիւնը կնքելով՝ այս պայմաններուն տակ, չատ աւելի շահաւոր ու երկրին օգտակար գործ մը տեսանք։ Այս առթիւ կը յայտարարեմ թէ՝ այդ պայմանագրութիւնը տարագրուած է և հարկ եղած հեռագիրն ալ ուղղուած է Բարիզ. բայց եթէ Ժողովդ ուզէ կընանք այդ պայմանագրութիւնը պատռել։ Շատ մը կառավարութիւններ նոյն իսկ այս տեսակ թափուր գետիններ ձի կուտան այդ կարգի ընկերութիւններուն որպէսզի թէ քաղաքը բարեզարդուի և թէ՝ ազատին ցեխէն ու փոշէն։ Այս պայմանագրութիւնը կնքուելէն յետոյ էր որ Պէլճիքացի ընկերութեան մը ներկայացուցիչն Պ. Բէռաիգառիսի կողմէ հեռագիր մը տացանք որ աւելի շահաւոր պայմաններ առաջարկել կը խոստանար, եթէ միւսին հետ կառարելիք պայմանագրութիւնը յետաձգուէր։ Մենք չուզեցինք անկատ թողուլ այդ առաջարկը և պատասխանեցինք որ պէտք է ի փոխարէն ընկերութիւնը 50,000 ոսկի ձգէ Օսմ. Պանքան, իբրեւ տէրօ։ Վերջէն երբ սահ պեցինք որ իր առաջարկները չուռուզ բերէ մեզի, այն առեն Օսմ. Պանքայէն բացատրեցինք պաշտօնագիր մը որով կը ծանուցուէր թէ՝ այդ Պէլճիքացի ընկերութիւնը ետ առած է իր աւանդ ձգած մէկ միլիոն ֆրանքը։

Ճավիա պէյ դարձեալ կրկնեց թէ՝ Ժողովը եթէ նպաստաւոր չգտնէ կնքուած այդ պայմանագրութիւնը, կոնայ մերժել, քանի որ տակէ կառավարութիւնը ոչ մէկ վնաս կ'ընէ՝ ընկերութեան հանդէպ ոնէ յանձառութիւն մը տացած չըլլալով։

Նախագահը յետոյ մէկ ժամ դադար տուաւ։ Ժամը 2ին վերսկսաւ նիստը։ Մաքսային և արտաքին գործոց յանձնաժողովներուն ղրկուեցաւ կառավարութեան կողմէ ղրկուած մէկ յօդուածնոց օրինագիծ մը՝ Գուլկարիոյ և Թուրքիոյ միջեւ առեւտրական յարաբերութիւնները ճշդող։ Ժողովը ընդունեց կառավարութեան կողմէ առաջարկուած մէկ միլիոն ղրշ.ի վարկը, որ պիտի բաշխուի ձմրան սատակութենէն տառապող աղքատներուն։

Թրայան Նալի էֆ. Թագրիրով մը կը հարցնէր թէ՝ կառավարութիւնը ի՞նչ միջոցներ ձեռք առած է Մանասթիրի մէջ պատահած երկրաշարժէ արկածեալներուն։ Ճավիտ պէյ բացատրութիւններ տուաւ, աւելցնելով որ արդէն կառավարութիւնը հարկ եղած դրամական օգնութիւնը ըրած է։

Ճավիտ պէյ յետոյ չարունակեց իր ընդհատուած ճառը, որ տեւեց մինչեւ ժամը 4, այսինքն երկու ժամ. այդ մասը պիտի տանք մեր վաղուան թիւով՝ տեղի անձկութեան պատճառով։ Իսկ Ճավիտ պէյ որ տակաւին չէ վերջացուցած իր ճառը, այսօր եւս պիտի չարունակէ։

Գրիգոր

Ազգային Կեանքը

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը երէկ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խօրդրարանին մէջ, նախագահութեամբ Տեղապահ Սրբազանին և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

1.— Խառն Ժողովը հաղորդուելով Յովակիմեան Մինրան էֆէնտիի, մահուան դէպքը, որ վախճանած էր ի Բարիզ, այս առթիւ յիշատակուեցան Յովակիմեան էֆէնտիի մատուցած անձնուէր ծառայութիւնները ազգային պաշտօններու մէջ, մանաւանդ 1896ի թուականին, ուր դէպ ի ընդհակ պարագաներուն մէջ կը գտնուէր նա Ազգ. Վարչութեան գլուխը, հետեւաբար Ժողովը յայտնելով իր ցաւակցութիւնը անոր մահուան համար, Տեղապահ Սրբազանը հոգոց կարդաց և օրհնեց հանգուցեալին յիշատակը։ 2.— Արդարութեան գործոց Վեհ. Նախարարը Տեղապահ Սրբազանին պաշտօնագիր մը ուղղելով ըստ եպարքոսական հրամանագի, կը ծանուցանէր իր պաշտօնին հատատուութիւնը։ Այդ պաշտօնագրին ընթերցումին առթիւ Ժողովը Նորին Սրբազնութեան մատոյց իր շնորհաւորութիւնները և որոշուեցաւ որ Տեղապահ Սրբազանը այցելութեան երթալով նախարարներուն, ձեռնադրկէ կատարելու իր պաշտօնական յարաբերութիւնները։ 3.— Արդարութեան գործոց նախարարութենէն պահանջուած ըլլալով Հայ զինուորներու ուրբաթական օրերը որոշող ցուցակը, Կրօնական Ժողովը զայն պատրաստած և ներկայացուցած էր Խառն Ժողովին։ Հայ Զինուորներու համար նշանակուած ուրբաթ օրերն են՝ 1.— Մեսնդ 1 օր, 2.— Ուլիմբէք 1, օր 3.— Վարդանանց 1 օր 4.— Աւետում, 1 օր, 5.— Աւագ եշ. 1 օր, 6.— Զատիկ 2 օր, 7.— Համբարձում 1 օր, 8.— Ս. Սահակ և Ս. Մեսրոպ 1 օր, 9.— Գիւտ Նխարաց 1 օր, այսինքն 10 օր։ Խառն Ժողովը որոշեց Թագրիրով մը Արդարութեան Գործոց նախարարութեան մատուցած ուրբաթական օրերու այս ցուցակը, որպէսզի նոյն տօնի օրերուն հայ զինուորները զերծ մնան ծառայութենէ և արձակուրդ վայելեն։ 4.—Տիխրէն Հաւրարձում Առաքելեան պատասխանելով Պարիարքարանի կողմէ ուղղեալ հեռագրին որ յայտնէր թէ Ծաղկահատակ Օր. Թամարայ Ղուկասեանի մահուան առթիւ Թիֆլիսի Առաջնորդի տեղակալ Ս.ի հետ Պարիարքարանի ցաւակցութիւնը յայտնած է անոր ընտանեաց ներկայ գտնուելով յուղարկաւորութեան և տեղեկութիւններ տալով Ղուկասեան հրատակին վրայ, կը յայտնէր թէ կատարողն է Շուշեցի Աւետիս Ղուկասեան, որ քանի մը տարի առաջ վախճանած և իր ամբողջ հարստութիւնը մէկուկէս միլիոն ռուպլիի մօտ, կտակած է ցեղանոցներ կնոջ, տակոր միայն գանձուելու պայմանաւ, և կնոջ մահէն ետքը, իր միակ դստեր Օր. Թամարայի, պայմանաւ որ եթէ օտարազգիի հետ մուսնանայ և կամ չամուսնացած մեռնի, իր հարստութիւնը յոգուտ Թուրքիոյ հայութեան դրծածուի, հայաստանեկրթոնի մը մէջ բարձրագոյն վարժարան մը հաստատելու համար, և այն կարգադրութեամբ որ երկու կասակարարներու ձեռքով կազմուած գումարը յանձնուի Կաթողիկոսին և Պարիարքարանին։ Ժողովը որոշեց իր շնորհակալութիւնը յայտնել Թիֆլիսի Առաջն. Տեղապահ Եփրեմ Եպիս.ի և Պ. Հ. Առաքելեանին, և Տեղապահ Սրբազանին յանձնեց կատարել հարկ եղած բանակցութիւնները որոնց հետ որ պէտք է և ստանալ կտակագրին օրինակը և տուգել անոր գործադրութեան վերաբերեալ միջոցները։ 5.— Զինուորական գրութեան խնդրին առթիւ մայրաքաղաքիս Թագ. Խորհուրդներու ոմանց կողմէ խնդիր մատուցուած ըլլալով թէ դպիրները երբ զինուորագրութեան կոչուին, եկեղեցական երգեցողութիւնները և արարողութիւնները չփոթութեան և անկանոնութեան պիտի ենթարկուին, որմէ մեծ գայթակղութիւններ կրնան տեղի ունենալ, Կրօն. Ժողովը խնդիրը նկատողութեան առնելով և Խառն Ժողովին ուշադրութեան յանձնած էր, հաստատելով իր կողմէ այն անպատեհութիւնները՝ որոնց կրնայ ի խուսափիլիրէն տեղի տալ, երբ եկեղեցին ի թափուր մնան դպիրներէն։ Ժողովը այս ինդիրը կարօտ դատեց մասնաւոր կարգադրութեան, և այս նպատակաւ հարկ եղած ձեռնարկները ընելու համար կառավարութեան մօտ, հարկ դատեց տեղեկանալ նախապէս թէ իր ունեցած գպիրներէն որ քանին անհրաժեշտ տարար պէտք ունի եկեղեցւոյ պայծառութիւնը չխանգարելու չափով, և որոշեց շրջաբերական մը ուղղելով Թաղ. Խորհուրդներուն, պահանջել դպրաց ցանկը և անոնց ընտանեկան և այլ հանգամանաց վերաբերեալ տեղեկութիւնները։ 6.— Թաղ. Խորհուրդներէ ոմանց կողմէ կը ծանուցուէր թէ տարագումներ ի գործ կը դրուին իսթիյար մէջլիսներու կազմութեան համար։ Ժողովը արդէն այս խնդիրը ուշադրութեան առած և յանձնած ըլլալով մասնաժողովի մը ուսումնասիրութեան, որոշեց յանձնարարել անոր որ փութացնէ իր տեղեկագիրը, և միւս կողմէ Թագրիրով մը խնդրել կառավարութենէն, նոյն տարագումներուն դադարումը։ 7.— Ուսումն. Խորհուրդը Խասգիւղի Ընթերցասիրաց, Սամաթիայ Նոր Թաղի Ներսէսեան և Սամաթիայ Յառաջդիմասէր Հայուհեաց ընկերութեանց կանոնագիրը քննած և տեղեկագրած էր արդիւնքը։ Ժողովը որոշեց յանձնել նաև զանոնք Տնտես. Խորհրդոյ իր կարգին կարեւոր քննութիւնը կատարելու և տեղեկագրելու համար։

ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Արեւելքի առջի օրուան թիւին մէջ գրուած էր թէ վարդապետ մը, մեծ շուկայ, Գալիգաճքլար Պայի, Գարաքոլ փողոց, սափրչի մը խանութը դիմած և մօրուքը ածիլել տուած էր։ Ներկայիս կը փութամ պարզել իրողութիւնը։ Անցեալ շաբաթ օր եկեղեցական մը խանութս գալով յայտարարեց թէ իմ լաւ վարսայարդար մը ըլլալուս մասին տեղեկութիւններ առած է. խնդրեց որ իր մազն ու մօրուքը յարդարեմ, ալա Նաբօլիքեան։ Բիչ մը տատամսելէ յետոյ փութացի իր խնդիրքը կատարել։ Եղելութիւնը առ է միայն։ Հակառակ կրկնակի պնդումներուս, չկրցի այդ եկեղեցականին ինքնութիւնը հասկնալ։

Սափրիչ
Նուռանդ Գալիմաքեան

ՏՕՔԹ. Ա. ԱՐԵՒԵԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՖԻԼԱՏԷԼՖԻԱՅԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ԵՒ ԱՆԴԱՄԱՁՆՆԱԿԱՆ ԳՕԼԷՋԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ

Աբարբմանն Պալիճիրօ, Բերա Թէրէ.Պաշի

թիւ 27 11—50

Վերջին Ժամ

ԵՒՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Հոգեւտէն փոստ. 7 Թիւով կը հեռագրեն թէ Ճէպել-Բիմէ գաւառակին ճամբուն վրայ և Իպալ գաւառակէն երեք ժամ հեռու Կլմէնամէ, Էլմէդաճիր գիւղերուն վրայ ըմբոստները յարձակում գործած են։ Սակայն Շաֆիները Մէրգիչ անուն ազգային թիմբուկները նուագելով չրջակայ ցեղերը օգնութեան կոչած են։ Կէս օրէ յետոյ մինչեւ գիշերուան ժամը երեք կռուած են։ Ըմբոստները ոտիպուած են բազմաթիւ զոհերով փախչիլ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ՆՈՐ ՔՕՄԻԹԷ ՄԸ

Սելանիկէն անգլիական թերթերուն կը գրեն թէ Օսմ. Քօմիթէին անդամներէն բաղկացած նոր Քօմիթէ մը կազմուած է։ Այդ Քօմիթէին յայտագիրը աւելի հայրենասիրական ըլլալով, զանազան տարբերուն միջեւ կատարեալ հաւասարութիւն հաստատելու կը ձգտի։ Այդ նոր Քօմիթէն բոլոր ցեղերուն իրաւունքները ճանչնալով, պիտի հակառակի ամէն անոնց որոնք մեծ պաշտօններ ձեռք անցուցած են զանազան միջոցներով։

ՐԻՖԱԹ ՓԱՇԱ

Արտաքին գործոց նախարար Ռիֆաթ փաշա, քաղաքական կարեւոր խնդիրներ լուծելու համար, Սոֆիա, Պուքրէշ, Վիէննա և Պէլկրատ պիտի ալեւէլ, նախարարական ոստիկանը վերջ գտնէլէ յետոյ։

*** Եպարքոս Հաֆիզ փաշա երէկ արտաքին գործոց նախարարին այցելելով տեսակցեցաւ։ Ցեռոյ երկուքը միասին Խարդարան երթալով, Սրեսք. Ժողովին նիստին ներկայ գտնուեցան։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ցունաց Պարիարքը, երէկ, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ ներքին գործոց նախարար Խալիլ պէյ։ Հրէից Խախամպաշը և Գուլկարաց Էկզարքին փոխանորդը իրենց այցաքարթը ձգեցին, նախարարը բացակայ ըլլալուն։

ՀՕՐԱՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Դամասկոսէն փոստ. 6 Թիւով կը հեռագրեն թէ արաբները երկաթուղիի գիծերուն մօտ քարեր յեցուցած են։ Ուստի գիծերուն պահպանման համար, զանազան դիրքերու վրայ 20ական հոգինոց զինուորներ կան։ Գիծերը պահակ դրուած և յաճախ կի՛ մտնեն զինուորական ջոկատներ հսկողութիւն կը կատարեն։

ՁՄԵՌԸ ԳԱՒԱՌԻ ՄԷՋ

Տիգրանակերտէն փոստ. 2 Թիւով կը հեռագրեն թէ՝ յաբ.թէ մը ի վեր ճամբան կրնցուցած Պաղտատի թղթատարը տանջեր էր՝ աղա որ չկրնալով դիմադրել տիրող սաստիկ ցուրտին տարուեր է բեռները Թողուլ և պարապ կենդանիներով ետ դառնալ։ Թղթատարին ընկերացող ոստիկան-զինուորներէն վեցին լեզուն բռնուեր և երկուքին ալ՝ ոտքերը սառեր են։ Բուսականաչափ ոստիկան-զինուորներ ղրկուած է, Թղթատարին գոյքերը պահպանելու և արկածեալները դարմանելու համար։

ՏԵՆԴԱՀԱՐ ԿԻՆ ՄԸ

ՈՐ ԲԻՆՔ ԴԵՂԱՀԱՏՈՎ ԿԸ ԲՈՒԺՈՒԻ

Զինք կրնար չհրապարակել այն գեղեցիկ բուժումը, զոր Սիրացի հանրածանօթ Օր. Քաթէրին Տէլիաթօլա օտացաւ վերջերս Բինքի դեղահատերուն շնորհիւ։ Այս ազգկան առողջութիւնը չատ գէշ վիճակի մէջ էր, տենդերու հետեւանքով բոլորովին խանգարուած ըլլալուն համար։ Եւ որովհետեւ դժբախտաբար այդ պատճառաւ նոյն վիճակին մէջ գտնուող անձեր չատ կան, համոզուած ենք թէ այդ բուժումին հրապարակումը օգտակար ազդեցութիւն մը պիտի ունենայ։

Օր. Տէլիաթօլա Բինքի դեղահատերու մթերանոցին տիրոջ՝ Ս. Դամալայի գրած է հետեւեալը.

«Մինչ երկար տարիէ ի վեր տենդերու ենթարկուած էի։ Այս տենդերը զօրաւոր չէին, բայց անընդհատ կը չարունակէին և երբեք չէին թողուր օձիքս։ Այժմ դեղ փորձեցի և ասոր հակառակ տենդերս կը չարունակէին միշտ։ Այս տենդային տեսական վիճակը բոլորովին խանգարած էր առողջութիւնս և նո՛ւնքան անարիւն, նո՛ւնքան տկար եղած էի որքան կարելի է երեւակայել։ Ներքին հուր մը կը վառէր, կը լափէր զիս։ Այլեւս մեծ բան մը չէի ուտեր, և կերած քիչ մը բանս ալ մեծ դժուարութեամբ կը մարսէի։ Իւրաքանչիւր ճաշէ ետք, քանի մը ժամ չարունակ ցաւեր կը զգայի։ Բիչ քիչ գոյնս կորնցուցի։ Կանանչորակ դոյն մը ստացաւ դէմքս և զիս տեսնողները կ'ըսէին թէ երեւոյթս չատ գէշ էր։ Բիչ քիչ օրէս զօրանցուցի և վերջին տասներեք բացարձակապէս անկարող էի անական թեթեւ աշխատութիւն մը կատարելու։ Բոլորովին ոգեսպառ էի և բոլոր բարեկամներս մտահոգութիւն կը յայտնէին իմ առողջական վիճակիս մասին, որովհետեւ այն բոլոր դեղերը, զորս առնել տուած էին ինձի, իմ վրաս ո՛ և է ազդեցութիւն չէին ըրած, ցաւերս չէին մեղմած, չէին զօրացուցած զիս և տենդերս չէին դադրեցուցած։

«Ինչ որ միւս դեղերը չկրցան ընել, Բինքի դեղահատերը ըրին։ Երբ ժամանակ մը Բինքի դեղահատերը առի, տենդերս, օ՛րքան ալ տեսական ըլլար, անհետացաւ և ես սկսայ ուժանալ։ Շաբաթնակեցի այս դարմանը, որ այնքան նպաստաւոր եղած էր և քիչ առեղծէն վերստացայ կատարեալ առողջութիւնս։»

Բինքի դեղահատերը գերազանց դարման մըն են անարիւնութեան ընդհ. տարկարութեան, ստամոքսի հիւանդութիւններու դէմ։ Կը գտնուին ամէն դեղատուներու մէջ։

Բինքի դեղահատերը կը գտնուին բոլոր դեղատուներուն մէջ և Կ. Պոլիս Պ. Պ. Իտուերրա Լա Ֆոնթէն և որդիի մթերանոցը, դեղավաճառ, Պոլիս, Էնկիւրիւան, ու Փոստէրաթիվ վաճառատունը։ Մէկ տուփը 6 ղրշ. և վեց տուփը 90 ղրուշ է։

ՏՕՔԹ. ՄԱԽՕԽԵԱՆ

Dr. Mahokian

ՌՈՒԲԻԿ, ԹԷՐԷ-ՊԱՇԻ

Տօքթ. Մախօխեան վերջնականապէս վերադառնալով Կ. Պոլիս, հիւանդներ կ'ընդունի ժամը 1ենն 4 (Ը. Ե.) Բերա, Թէրէ-Պաշի, թիւ 15 բնակարանը։

20—20

Orfèvrerie
"CHRISTOFLE"
Une Seule et Unique Qualité
La Meilleure
Afin de l'obtenir EXIGEZ cette Marque
et le Nom "CHRISTOFLE" sur chaque pièce.
Représentant à Constantinople :
H. DÉCUGIS.
COUVERTS MARLY
Գեղարուեստական առարկաներ. Մէվրի զարդանօթներ. Դեղարուեստական Ճաշարէզի առարկաներ. Պատասոֆոյ յախճապակիներ. պատի ժամացոյցներ եւ ասաստակներ, մարմարէ եւ գրոնզէ. մեծաղ նպարեղ եւ ;օմպօ. կազի եւ եղեռարական ջահեր. Ճրագնակալներ յախճապակիներ. լուսամ փոփիներու մեծ մթերք. լաւ եւ ընտիր զինիներ եւ ամէն տեսակ ըմպելիներ։
ԲԵՐԱ.
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ՏԷԿԻՒԺԻՍ
ԳՐՕՆՉԷ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԷՄԱՑԵԼ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ
ՓՂՈՍԿՐԻ ՎՐԱՑ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՆԵՐ
ԲԻՒՐԵՂԷ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵՆՈՍԷ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ՝
(Նանսիի Էմիլ Կալէ գործարանէն)
ՔԱՆԴԱԿՈՒԱԾ ՄԱՐՄԱՐԷ ԱՐՁԱՆՆԵՐ
ԽԵՑԱՆՕԹՆԵՐ 14

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Է. ՔԱԼԻՎՐՈՒՍԻ ԵՒ ԸՆԿ.
342, Բերա, Մեծ Փողոց, 342
ԱՐՏԱԿԱՐԳ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
1911 ՓԵՏՐ. 7/20 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐՈՒԸՆԷ ՍԿՍԵԱԼ
ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ
ԲԱՑԱՌԱՊԷՍ ԶԵՂՉՈՒՄԱԾ ԳԻՆԵՐ
ԻՐԵՒԱՆ ՊԱՏԵՂԱՌԹԻՒՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՃԻՒՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 3

Ս. ՄԱՆՏԷԼԻՏԻՍ
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ-ԴԵՐՁԱԿ
ԳԱԼԱԹԻԱ, ՎՕՑՎՕՏՍ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 103
Այն Վաճառատան մէջ այրերու յատուկ ամէն տեսակ ձեւաւոր հագուստներ չափս վրայ կը կարուին դիւրամատչելի գիներով։ Կերպասեղէնները անգլիական ապրանք ըլլալով թէ՝ տոկուն են և թէ տռաջնակարգ։
Միակ այցելութիւն մը կը բաւէ համոզուելու համար թէ այն Վաճառատան գիները գոհացուցիչ են և հագուստները ձեւաւոր։ 7

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ա.ԶԴ. —Հետեւեալ պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ 1911 յունուար 1/14էն սկսեալ, սա փոխառութեանց.

1896ի 5% ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ,
կարօն, թիւ 29
1902ի ՄԱՔՍԱՑԻՆ %6ի 4 ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
կարօն, թիւ 16
1901-1905ի ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
կարօն, թիւ 11
1908ի %6ի 4 ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
կարօն, թիւ 3
1904ի %6ի 4 ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
կարօն, թիւ 9

Տոկոսները պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին կողմէ, ամէն օր, բացի ազգկան օրերէ, առտուան ժամը 10էն սկսեալ մինչեւ 2ն։կէս. իսկ ուրբաթ օրերը՝ առտուան ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Թուականի պարարտներու հետ ներկայացուցած կարօններուն փոխարէն՝ պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր չրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ, պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս, 31 դեկտ. 1910 13—9

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ
ՀԱՅ ՃԱՇԱՐԱՆ
Ղալաթիա, Թիւնեյիկ Ֆոմի փողոցը
Հուգուզի դատարանին տակ
Իսկապէս խնայողական ճաշարան մը, ուր կարելի է համեստ գումարով կուշտ ու կուռ ճաշել համով կերակուրներ, ամիսը 80 և չարաթը 20 ղրուշի փոխարէն։ Տրուած կերակուրներն են երկու պնակ մսեղէն կամ բանջարեղէն, մէկ պնակ բիլաւ կամ ապուր։ Այդ ճաշարանին մատուցումը խիստ հանգիստ է ու անխարդախ։ Մաքրութեան չատ հոգ տարուի։ Դիմողները մեծապէս գոհ պիտի մնան։

ՀՈԼԱՆԴԱԿԱՆ ՔՐԷՏԻ ՓՈՆԻԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
1,000,000 Ֆիրանի դրամագլխով
Ամբողջովին վճարուած
Սոյն ընկերութիւնը, 1904 սեպտ. 22 թուականի տրք. հրամանագրով Ամթերտամի մէջ կազմուած, պարգեւաւոր պարտաթուղթեր չրջաբերութեան հանած է, բոնք խիստ նպաստաւոր և ապահով արժեթուղթեր են ու չափաւոր գին մը ունին։ Տարին վեց թիրաժ ունի։ Յառաջիկայ թիրաժը պիտի կատարուի 1911 փետր. 2/15ին։
Մեծ պարգեւ՝ 75,000 Ֆրանկ
Երկրորդ պարգեւը՝ 10,000 ֆրանք. ուրիշ 1998 թիւեր ալ զանազան գումարներ պարգեւ կը չահին։ Իւրաքանչիւր պարտաթուղթի գինն է 166 ղրուշ 20 փարա, կանխիկ։ Գնումներու համար պէտք է դիմել Գ. Բ. Առալլի և ընկ.ներն (Քրէտի Բօրիւլէր Օթօման), Բիւշիւք Թիւնէլ խան, Կալաթա։ Անոնք որ արտասահմանէն կ'ուզեն պարտաթուղթ գնել, պէտք է մանրա-բոսթ ղրկեն կամ Պոլսոյ վրայ չէք մը քաշեն։

ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ՑՕԳԱՑԱՒԵՐՈՒ ԴԷՄ
ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԲՕՋՕՏԻՆ ՄԻՐԻՏԻԼՈՎ
Այս անվրիպելի և ազդու դեղը, որ դուրսէն կը գործածուի, արմատապէս կը բուժէ հին և նոր յօդացաւերը, յօդատապը, կաթուածը, զառամութիւնը, զառոգութիւնը, կողացաւերը և ամէն տեսակ ջղացաւութիւնները։ Այդ կարգի հիւանդները կրնան բուժուիլ այս դեղէն շնորհիւ, պայմանաւ որ կանոնաւորաբար և յարատեւութեամբ գործածուի ան։ Բոլոր գլխաւոր դեղագործներուն քով կը ծախուի։ 7—10

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ԺԱՄԱԳՈՐԾ

ԹԱՔ ՀԱՉԱՅ

461, ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 461

Ֆաբր. նամակատան դիմաց

ՄԻԱԿ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

ՆՈՐ ԺԱՄԱՑՈՑՑՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Նորոգութիւնները խնամով կը կատարուին ժամն կերպով և մէկ տարուան երաշխաւորութեամբ

Աղամանդազարդ ժամացոյցներու մրեր մը միշտ պատրաստ կը գտնուի
Արեւելեան գոհարեղէններ՝ խիստ ժամն գիներով
Հին եւ թանկագին քարերու գնում ամենաբարձր գիներով
Վանառատունեն դուրս գտնուած եղեկտրական ժամացոյցը եւրոպական եւ բրեական ժամերը ցոյց կուտայ 6—50

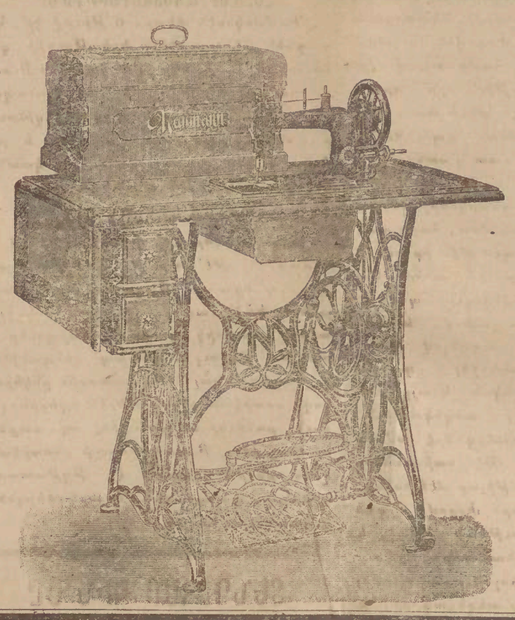

ՃԾՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՅԱԾ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿՈՐԻ ՄԵՔԷՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԷՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԻՍԿԱՊԷՍ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԵԴՐ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, եիւսավէնեիկեար խան, թիւ 3, 4—14. 15
Մթերանոց, Պէշիկթաշ, Ամարեյեր թիւ 44

Մօտերս մասնաճիւղեր պիտի բացուին մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ
ԲԵՐԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԲԼԷՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զամամճիրլար, թիւ 25

Գբլէճեան գրատունը հեռաւոր հատընտիր գիրքերը կը յանձնարարէ կարդալ ամէն Հայ ընթերցողներու.—

Տարեցոյց Թէոդիկ	գին	12	Ղրուշ
» Գաւառի Ս. Մեսրոպ	»	6	»
» Կավռոյի Ե. Թոլայեան	»	5	»
» Շանթ Մ. Պարսամեան	»	5	»
Հերդեր Ս. Սապանգիւլեան	»	2.50	»
Երիտասարդ Թիւրքիա » »	»	2.50	»
Սօցիալիզմ և Հայրենիք » »	»	2	»
Կապիտալիստ դասակարգը »	»	1.50	»
Կապիտալ և աշխատանք » »	»	5	»
Գործաւոր դասակարգը » »	»	1.50	»
Եւրոպացիներու կարծիքը հայկ. դատի մասին Պէրլինի Դաշնադրութենէն յետոյ Ս. Մապանգիւլ	»	5	»
Հերոսուհիներ Հ. Արամեանց	»	3	»
Աղտոտութիւն »	»	1.50	»
Բանակային մահը »	»	3	»
Փախստականը »	»	2	»
Անմահն ժիրայր Թատերգ. »	»	3	»
Տաճկահայ Բրդերու կենսագրութիւնը »	»	10	»
Արամը (քրդական կեանքէ »	»	3.50	»
Գիւղական ուսուցչի ձայնը »	»	2	»
Ինչ է Հայրենիքը »	»	2	»
Ազգային Սահմանադրութիւն	»	1.50	»
Աղտոտ Երգարան Գ. տպագրութիւն	»	5	»
Աղտատարար Բանակի մուրքը պակրդ.	»	15.50	»
Արեւելքի բոցեր Եդ. Գօլանճեան	»	5	»
Բանաէ Բանա Ս. Բիւրաս	»	30	»
Եղլտրդէ Սասուն »	»	30	»
Բարեկամ Ամենեցուն, գիրք բժշկական	»	10	»
Քերական Ֆրանսերէն Մ. Ցովհաննէսեան	»	1.50	»
Առանին Տնտեսութիւն (ընդ մամլով) »	»	6	»
Դատաստան Աստ	»	2	»
Վահէ »	»	2	»
Դիւցազնուհին »	»	3	»
Հուսէ Սասունցի Հերոսուհին »	»	1.50	»
Ընկերվարութիւն Մ. Եպս. Սերոբեան	»	4	»
Քրիստոնէական բարոյականը »	»	5	»
» վարդապետութիւնը »	»	5	»
Հավիտեն խրատները »	»	10	»
Կարմիր Գաղանի օրը Գ. Եղիկեան	»	5	»
Արեան Ճանապարհով »	»	1.25	»
Ամիս մը ի Կիլիկիա Տիկին Թէոդիկ	»	7.50	»
Պզմիկ առասիներ Մ. Պետրոսեան	»	5	»
Ինչո՞ւ Հայը հայրենիք եղաւ Կարմոս	»	3	»
Գարիպալտիի կենսագրութիւնը պատկ.	»	7.50	»
Կանանցներու պատմ. Թոլսթոյի	»	1.50	»
Եղերգի տիրային նամակները Հ. Նազարեան	»	5	»
Գրիգոր Օտեանի կենսագրութիւնը	»	15	»
Քաղաքական անհատագրութիւնը Մ. Քեչիշեան	»	10	»
Զգնաականութիւն Ս. Գալեճեան	»	3	»
Զէյթունցի հրացանակիր քահանան	»	4	»
» վարդապետը	»	2	»
Ֆերերի կենսագրութիւնը	»	3	»
Գաւառնի տաւիղը Աստղ Փեսնեցի	»	5	»
Ապազայապատութիւն պատկ.	»	2	»
Նոր Տաղեր Միսաք Մեծարենց	»	5	»
Կանացի վարուցերում պատկ.	»	10	»
Կիլիկեան Արտաւիրք Ս. Պարթեւեան	»	7.50	»
Գիտաւորներ	»	5	»
Մանկէա Ե. Մրմրեան	»	5	»
Պատմ. հայ. գրականութեան »	»	7	»
Սասունքը հին դէմքերու »	»	5	»
Միմաղներ Ամիրեանց	»	2	»
Աղքատ Թովմասի անակը	»	25	»
Օպերիներէ Ա. Կենեան	»	5	»
Բօնելլ Վասիլեվ »	»	1.50	»
Կարնամակ Տօքթ. Թիրեաքեան	»	25	»
Ատրպատ »	»	5	»
Շահէնն ի Սիպիր Ս. Տ. Սարգիսեան	»	50	»
Սիլուան	»	5	»
Կորսան հրամանատար	»	5	»
Նարեկ և իր թարգմ. Հորոյ	»	2	»
Խիւլտրթ իւլ սարգ Հերոդիկ Հօճա	»	5	»
Քեր. Արտերէն »	»	10	»
Վարդան Մամիկոնեան Ե. Մանավեան	»	5	»
Պատմ. Հայ եկեղեցւոյ Մ. Սուրեան	»	5	»
Տիգրան և Զարուհի Ցակոբ Բագրատունի	»	5	»
Սիրվարդին աչքը »	»	5	»
Հայրենի ձայներ Տիգրան Զէկիլիրեան	»	4	»
Երգեցողութիւնընդ Ե. Գրլրճեան	»	1.50	»
Գանձարան Տարբ. Ա. Անտոնեան	»	5	»
Գանձարան մէջին »	»	8	»
Դանձարան բարձրագոյն » (ընդ մամլով)	»	»	»
Ճշմարտութիւն, միակ գիրքը բարոյագիտութեան	»	3	»
Ալբոյին նախիրները Մ. Վարժապետեան	»	2	»
Հայկական նոր եկեղեցի »	»	2	»
Մաղկեփունջ մայրենի լեզու Մ. Սեպուհ Ա.	»	1	»
» » » » Բ.	»	2.50	»
կաւէ արձաններ Ա. Անտոնեանի (50 ծաղրանկար)	»	7.50	»

Ծանօթ.— 1. Ե. Գրլրճեան Գրատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուին դասական, գրական, գիտական, լեզուփոխական, պատմական ու կրօնական գիրքերու ճոխ մթերք մը. գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնները կը կատարուին՝ գիրքին տեսակին համեմատ իր սովորական գեղչը տալով։ 2. Թղթատարի ծախքը միշտ գնողին կը վերադրի։ 3. Մէկ ամիսէն հրապարակ կ'ելլէ Ժիրայրի պատկերազարդ կենսագրութիւնը՝ ինքնագիր օրագրութեամբ, մաքուր և խնամուած տպագրութեամբ։

ՏՀԻ ՆԷՇՐՆԷԼ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Ձէյմս Պրտինկ Զբրշ Սթրիթ։
Ընկ. դրամատունն է Տէր Լօնսոն էնտ Բրօվէնշրլ Պանք-Լիմիթըտ, 42 Բասրլ Սթրիթ, Լիվերբուլ։

ՏՀԻ ՆՕՐԹ ԻՍԹԸՐՆ

ԱՆԴԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընկ. կեդրոնատեղի.—Պանք Զեմպրս, Պօնցսկիք Տարլինկբրն
Ընկ. դրամատունը.—Տէր Լօնսոն ձօյն Սրօք Պանք Լիմիթրս-Տարլինկբրն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնը իրենց անհատական ուղղամտութեան և արդարաբար ու պատրաստակամ ծառայութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ չէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամենէն ժամն գիներով։ Արեւելքի համար մասնաւոր գեղչեալ տակցոյց։ Ապահովագր. ընկերութեանց հատանաժողովէն (տիտիրքա) դուրս կ'աշխատին։

Արեւելքի ընդհանուր լ'ազատ Տնօրեն (Manager)
ՎԻՐՋԷՆ Ա. ԴԱԼՊԱՏԱՆ
Secretary
ԵԴՈՒԱՐԴ ՀԱՊՊԱՆ

Կալաթա, Իլիասի խան, թիւ 7, 8
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ԱԻԶՕՆԻԱ

Ապահովագր. Անանուն Ընկերութիւն

ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,717,000 ՖՐԱՆՔ

Սոյն ընկերութիւնը առանց բժշկական ճնշութեան կեանքի ապահովագրութիւն կը կատարէ։ Նոյնպէս կեանքի ապահովագրութիւններ ալ կ'ընէ առ ժամեայ բրիմներով, խան ու որոշ պայմանժամով։ Օժիտի և կենսաթոշակի համար ալ ապահովագրութիւններ կը առանձնէ։ Պայմանները խիստ անկանոնք և դիւրամատչելի են։ Ընկերութիւնը կեանքի ապահովագրութիւններ կը կնքէ, անկարութեան պարագային հատուցում ընելու համար։ Ամէն բնտանիքի հայր, նոյն իսկ ամենէն աղքատը, կրնայ ապահովագրութիւն մը [illegible] ի նպաստ իր ընտանիքին, տարեկան 10 ֆրանքէն 50 ֆրանք և աւելի վճարելով։

Ընդհ. Տնօրենի օգնական ՊՈՒԼԵՍԻՍ ՄԷՔԻՆԶԻ
Ընդհ. Տնօրենի ձեռնոյի մէջ ԷՎԱՆ ՄԷՔԻՆԶԻ

Տեղեկութեանց համար դիմել Սթամբիոիս Եղբարց, ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար, Ապիտ խան, Ղալաթիա։

ՄԷՆԻԷՐԻ-ՇՈՔՈԼԱՆ

ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԷՆ ՇԱՏ ՍՊԱՌՈՂՆԷ

Օրական սպառումն է *60,000* հիւս

Փնտրեցէք ՄԷՆԻԷՐԻ ՇՈՔՈԼԱՆ, կեղծ անունէ զգուշացէք։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԹԼՍՔՆ

ԱԴԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՔԵՆԱՒՔ

ԸՆԴՄԷՋ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեռայի

Անուանք	Թանս	Անուանք	Թանս	Անուանք	Թանս	Անուանք	Թանս	Անուանք	Թանս
Ալպանս	1069	Տիաս	4311	Հիսալիս	1531	Մարսելլս	3709	Սարգիս	1119
Ալբէթ	3607	Տոմինս	938	Հինտու	3720	Միքաաս	3557	Տիբիս	1735
Անմէլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիս	119
Աթիսաքս	2277	Տրաքս	1713	Հուվալէց	595	Մանդէվիլլս		Սցէբս	1203
Պատանս	1822	Տինամս	504	Իպէս	2354	Մուցիլլս	3419	Թատոս	1323
Պորտինս	1264	Էզքս	3464	Իտանս	5540	Նէլքս	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Պրֆֆալս	4481	Լիսաքաս	1520	Ճիւնս	1080	Օպիս	4100	Թոքիս	3327
Գէլրս	1371	Եցաքս	1841	Քիլէոս	1053	Ինթացիս	4036	Թուլէաս	1470
Գալիբաս	1827	Ֆիաս	954	Քալբինս	2397	Օրլանաս	1535	Ուրպինս	242
Դաբէս	1244	Ֆինլանա	1328	Քոմիս	1700	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գաղս	1094	Տլամինկս	349	Լէս	1053	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիքաիս	2729	Ֆրանսիքաս	4582	Լէքանթ	2272	Բիալեմս	3329	Վալթուրն	2391
Սօսէթս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվերնս	1643	Բիմնաաս	1553	Եէաս	1350
Գալարաս	4235	Կիկանս	1143	Լարինաս	3191	Բալս	1613	Զեցս	1300
Բանիս	2905	Կօզս	1011	Մալս	724	Բօֆէս	1789	Թարս	
Դարաս	895	Կրանս	1695	Մարքինէ	1278	Բրաքցիս	135	Մայսն	

Թօքիս չոգենաւը, նաւապետ Թարիւ, հոս ժամանած է։
Տիսս չոգենաւը, նաւապետ Բուլթոր, հոս ժամանած է։
Ալիքիս չոգենաւը, նաւապետ Ժուէր, փետր. 27ին հոս կը սպասուի։
Թորս չոգենաւը, նաւապետ Ժաքրն, մարտ 11ին հոս կը ժամանէ։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆԹՐԻՍՈՆ
Թիւ 22—24, Փիւլիւ-Մէլէթ խան, Ղալաթիա։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Շիտակ ձամբայ, Թագսիմի Ֆրանսիական ուսուցչանոցին մօտ, 52 թիւ արարողման։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՋԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՔԻՔԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ Եւրոպայի նուագեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաթերմօսֆէրի, պատանօսֆէրի, հօրօթակսֆէրի ու ամենէն նորահնար մեքենաներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխուս պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջի խժալը ու ականջի, քիթի, բերանի, կոկորդի ու խուչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տգեղութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց զգեցողութեան, կատարելապէսկը չունի նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազմաթիւ այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպայի մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և ազգց կոկորդի նշիկները (պատէմիք) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր։ Գանձէ դարու, Համիտիէ տիպիլի դէմ, Աբիկ Իբիհեան դէղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, թիւ 52 արարողման։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ ադիաները ամէն օր ձրիաբար գործածելու պատրաստ է։ 26—55

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՕՆԻԿ

BANQUE DE SALONIQUE

ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 ֆր.
ԱՅԼԻՐ ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 8,000,000 ֆր.
ՎԱՃԱՌՈՒԹ ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 3,799,000 ֆր.

ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. Պոլիս Վորվոտա փողոց
ԳՈՐԾ ԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Ալբ Էֆ-խան
Բիւրիւլխանէ փողոց

Մասնաճիւղեր՝ Խարբէ, Պէյրութ, Դամասկոս, Տէրէազամ, Տրամ, Մանասթիր, Սելանիկ, Սամսուն, Իզմիր, Սքիւտարի։

Գրասենեակներ՝ Կիւմիւլճինա, Գումանովա և Սուճիլի։

Սելանիկի պանքն կը զբաղի պանքային գործառնութիւններով, ապրանքներու վրայ փոխառութիւն կ'ընէ և ապրանքներ իր ապահովագրութիւնն։

Խնայողական Սնտուկ՝ նպաստաւոր տոկոսով։

ՍՈՒՐ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԴԱՆ

ԱԶԳ.— Բանալիաթի հարիւրին 4 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1905 մարտ 1/14ին աւարտող ալարժեթուղթերուն թիւ 30 կարօնները, ինչպէս նաեւ 1896ի փետր. 1/14ի 12րդ վիճակահանութեան մէջ ամորթի եղած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին կողմէ։ Ի փոխարէն կարօններու և արժեթուղթերու, որոնց պէտք է ընկերանան թուական պօրարօններ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի։ Այդ ընկալագիրը իր չէջաբերութեան հանուելու թուականէն տասը օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնին։ 12—2

Կ. Պոլիս, 4 փետր. 1911

ՍՈՒՐ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԴԱՆ

ԱԶԳ.— Թէվֆէքիի Բիւրիրթի հարիւրին 4 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ 1911 փետր. 1/14էն սկսելով, պայմանաժամը այդ թուականին լրացող թիւ 36 կարօնին վճարումը, ինչպէս նաեւ յունուար 1/14ի վերջին վիճակահանութեան մէջ ամորթի եղած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին կողմէ։ Ի փոխարէն կարօններու և արժեթուղթերու, որոնց պէտք է ընկերանան թուական պօրարօններ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի։ Այդ ընկալագիրը իր չէջաբերութեան հանուելու թուականէն տասը օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնին։ 12—2

Կ. Պոլիս, 4 փետր. 1911

ՀԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՏՐԱՍՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար թանթ լօքալ արին. 108 ղր.
» » » վիքսամ. 60 »
Գաւառներու համար արին. 108 »
» » վիքսամեայ 60 »
Արտասահմանի համար. տարեկան 35 ֆր.
» » վիքսամեայ 20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Նոցնէ գնողներուն համար 2 ղրշ.։ բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն տասնմէկ կը տպագրուին. դրամ ղրկելու տեղեկութիւնները եւ տարեկան մէջտեղը Մանասարեանի է։

Խմբագիր՝ ԴԱՄԻԿՈՆԻ ԳԱՅԱՆԵԱՆ